

XVI. évfolyam

1. szám

Budapest, 1926 január 1

HADTÖRTÉNELMI KÖZLEMÉNYEK
KIADÓHIVATALA
BUDAPEST, IV. VILÁG

CSENDŐRSÉGI LAPOK

MEGJELENIK
HAVONTA KÉTSZER

SZERKESZTI
PINCZÉS ZOLTÁN
SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre --- 8 korona
Félévre --- 4 "
Negyedévre --- 2 "
aranyértékben

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, I. ORSZÁGHÁZ-UTCA 30

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
Évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarországot feltámasztásában.*

Amen.

Ujesztendőre.

Eszkendők múlása, újak érkezése, a végtelen Idő kerekének egy-egy fordulása, életünk letűnt, soha vissza nem térő boldog és boldogtalan óráinak búcsúzása, tétovázó tekintetünknek egy misztikus jövő sötétjébe révedezése: ez az ujesztendő.

Állomás, amelyen egy pillanatra sem áll meg velünk az idők rohanása, csak a tovatűnő számok, fűrtjeink új ezüstje s arcunk új barázdái juttatják eszünkbe, hogy örökre elhaladtunk mellette.

Nem öltözünk ünnepi köntösbe az esztendők fordulásán, mert a mi ünnepünket még az Idők titokzatos méhe rejtegeti. Nem jövőnk az elmúlt esztendők munkájának dícséretével, sem az eljövendők boldogságának hiú reménységével, amely mindig eszerhen hagy, ha csak reménység marad és nem párosul nagy célok felé törekvő hajlíthatatlan, kemény akarattal. Hogy annyi sok megpróbáltatással teli esztendő után ez az újév lesz-e számunkra az igazi, nem tudjuk. De mi úgy akarjuk ünnepelni, hogy mielőtt titokzatos útjain elindulnánk, útra-
valóul, kedves Bajtársaink, ime, hitvallást teszünk Nektek az út mellett, amely egyedül vezet minket a mi boldog ujesztendőnk felé. Ezzel a hitvallással induljatok Ti is az ujesztendőnek.

Törhetetlen hittel és soha nem lankadó bizakodással hisszük és valljuk az ezeréves Magyarország feltámasztását és azt, hogy ehhez csak Legfelsőbb Hadurunk iránt való hódolatteljes hűség, hivatott vezetőink iránti feltétlen bizalom és a keresztény nemzeti gondolat jegyében való szilárd összetartás vezet el bennünket.

Hirdetjük a megingathatatlan, szilárd fegyelmet és annak főtényezőit, a megértő jóakarattal és gondoskodással párosult erélyt lefelé és az előljárók iránti mélyszéges tiszteleten és feltétlen bizalom alapuló készséges engedelmisséget felfelé, mint fundamentumát minden emberi közösségnek.

Hirdetjük az egész fegyveres erőt átható és ahhoz minket is szoros kapcsolatokkal hozzáfűző közszellem és egyetértés keretén belül a testületi szellemet, hogy a mi közösségünk alapját ne csak a hivatásnak és az egyenruha külső-égeinek azonossága, hanem a testülethez és egymáshoz való igaz ragaszkodás képezzék s hogy közöttünk a bajtársiasság ne csak személyes barátság alkotta apró körökre szorítkozzék, hanem egyforma melegséggel fogadjon magába mindenkit, aki közénk tartozik.

Büszkeséggel ápoljuk nemzetünk ezeréves nagyságának és dicsőségének kultuszát, nagyjainknak és hőseinknek emlékezetét és hálás kegyelettel párosult tiszteletét, hogy egykor, ha majd idegen rabságban sínylődő testvéreink felszabadításának órája ütni fog, az ő példájukból erőt merítve, méltók lehessünk Hozzájuk.

Erősíteni akarunk, hogy fáradságot ne ismerjünk ott, ahol az országnak szüksége van reánk s hogy tevékenységünk rugója ne a fegyelem, hanem a társadalom hasznára válni akaró, embertársaik javáért munkálkodó emberek ösztönös munkakedve, célja pedig testületünk belső értékének és külső tekintélyének szüntelen emelése legyen.

Féltő gonddal örködünk testületünk makulátlan becsülete felett; szegénységünk miatt nincs mit szégyenkeznünk, de örök szégyent hoz és kitörülhetetlen moeskot hány a magyar esendőrnévére az, akit becsstelen úton szerzett javak a mi egyenes útunkról letérítenek.

Valljuk annak mindenekfelett való szükségét, hogy az ország lakossága, amelynek szolgálatára rendeltettünk, bizalommal és megelégedéssel tekintsen reánk és működésünkre, hogy fegyvereink erejét és törvényes jogainkat ne hatalmunk zsarnoki fitogtatására, hanem az ország belső nyugalmanak biztosítására és a legszentebb emberi tulajdon, az élet és vagyon oltalmára használjuk fel.

Valljuk, hogy testületünk tradícióinak tisztelete és ápolása mellett szükségünk van testületünk és önmagunk állandó tökéletesítésére és a korral való észszerű haladásra, mert csak az idők folyáshoz és a viszonyok szüntelen változásához való alkalmazkodás, szellemi és anyagi eszközeinknek állandó tökéletesítése tarthat meg minket azon a színvonalon, amely egyedül képes az ország intézményeinek sorában helyünket az elsők között biztosítani.

Ha e törekvések fognak vezérelni az újévben, akkor boldogulásunk feltételeit is megteremtettük, mert csak becsületes munka és fokozott köteleességtudás tehetik egyik évet a másiknál boldogabbá.

Ne essék zokon, esendőrn bajtársaink, hogy ujesztendő ünnepén a divatos, de ritkán átértzett jókívánságok felületes frázisai, önmagunk jóleső dicsőítése és hiú ábrándok csillogtatása helyett, ilyen komoly szavakkal szólunk Hozzatok, de úgy érezzük, hogy köteleességünk volt éppen ujesztendő napján emlékeztetni mindezekre. Nem azért, mintha szükségetek lett volna reá, hanem azért, amiért az ember újra meg újra elmondja a Hiszekegyet: hogy megerősödjék az ő hitében.

Az ujesztendő küszöbén mi is csak erőödni és erősíteni akartunk a mi nagy és szent hitünkben, egymás szeretetében és az egyszer eljövendő, megváltó ujesztendő boldog reménységében.

Az új „Gyalogsági Gyakorlati Szabályzat”-ról.

Irta: HORVÁTH GYÖZÖ vkszt. őrnagy.

Célom: olvasóimnak az új „Gyalogsági Gyakorlati Szabályzat” tanulmányozását megkönnyíteni. Ezt úgy vélem elérni, hogy a szabályzat ama részeit, melyek az előzővel szemben eltéréseket tartalmaznak, kiemelem, egyúttal felemlítve az okokat is, melyek a megváltoztatásukat szükségessé tették. Számolok azzal is, hogy olvasóim két különböző képzettségű csoportjának (tisztek és altisztek) az igényei különböznek, ezért a szabályzat szerkesztésének nagy elveit is megemlítem, de felsorolom azt is, hogy az egyes honvéd végrehajtotta fogások és mozdulatok mennyiben módosultak.

Nem kell bővebben magyaráznom, hogy a Gy. Gy. Sz. újraszervezése már égetően szükséges volt. A régi vonalharcászatot már a háború folyamán a terület- vagy esoportharcászat váltotta fel. (Vonalharcászatnál a rajvonalra volt alapozva minden; a géppuskákat, tartalékokat mind annak táplálására vetették be. Területharcászatnál egy terepsávon vagy mélységben vannak elhelyezve a küzdő csapatok, melyek a mélységi tagozódásból támogatják a legelől levő részeket. Puskáskötélek a gyalogság könnyű és nehéz fegyvereivel csoportokba foglalva oldják meg körlátolt célú feladataikat.) A gyalogság már meglevő harcgepének (géppuska) a száma a háború folyamán jelentősen növekedett, de újakkal is szaporodott (golyószóró vagy könnyű géppuska, aknavető,

kísérőlöveg, gránátvető, lángszóró). A háború elején a gyalogzászlóalj volt az a legkisebb kötelék, amelyik a mozgás és tűz elemeit egyesítette (4 gyalogszász, 1 géppuskaszakasz). A háború folyamán a tűz és mozgás szorosabb kapcsolatba jutott és ezért a fegyvernemek és fegyverek közötti arány és egymáshoz való viszonyuk is gyökeres változtatást kívánt. Nálunk ugyan a háború végén még csak a századot látták el tűzgépekkel (4. szakasz könnyű géppuskaszakasz), de ugyanakkor a többi hadseregekben e téren a fejlődés magasabb fokát találjuk (Németországban a szakaszt, Franciaországban és Angliában a rajt szervezték vegyes csoportként).

Megváltozott tehát a gyalogság szervezete, új alakot öltött a gyalogsági harc, a nagyobb hordtávolságú és hatásosabb fegyverek, valamint az újonnan keletkezett fegyvernemek és harceszközök (repülők, harcokosik, gáz) befolyása alatt az összes harctevékenységek módosultak. A gyalogság harciképzésére a régi Gy. Gy. Sz. már egyáltalában nem felelt meg, de még az alaki kiképzés is nagyobb változtatásokat kívánt. A nagy hordtávolságú és általában hatásosabb tűzeszközök zárt kötelékek fellépését a harcmezőn kizárják, így a szabályzatnak zárt kötelékek mozgására vonatkozó része feleslegessé vált. Elpuskás kötelékek tüze főleg csak kis és legkisebb távolságokon jut alkalmazásra, ezért a nagy távolságra való tüzelés az erre vonatkozó határozványokkal együtt elvesztette a létjogosultságát. A csatárnak a különböző könnyű és nehéz fegyverek, harceszközök kezelésével és alkalmazásával annyi újat kell tanulnia,

Új esztendő küszöbén.

Atyám! Amerre nézek vak sötétség,
Sehol egy résnyi fényt se látok;
Szívemre száz lidércel ront a kétség, —
Uram! Ki gyújt nekünk világot?

Napfényes üstököst hiába várunk,
Kis lángú mécsek pislákolnak;
Sakálok útja lett országhatárunk,
S nem tudjuk, hogy mit rejt a holnap.

Az éjszakát eméssze égi máglya,
Felvirradó jövőnk legyen szebb;
Küldjél egy istenembert, hogy imádjá,
S kövesse őt e pártos nemzet.

Hadúr hűséges, harcos népe voltunk;
Ez volt mindig a Te országod,
Egy ezredéven át Érted harcoltunk,
Uram! — Te gyújts nekünk világot!

Barényi Ferenc.

Cigányhistoria.

Irta: Strigoniuss.

Csikorgó téli éjszaka. A csillagok dideregve pislákolnak a szürkés égen. A hópihéek lassan szállingóznak a földre, mintha meggondolnák leessenek-e, vagy sem, majd a szilaj decemberi szélről vad tánóra perdülnek és csomóba verődve elnyargalnak a sötét éjben. A hold fázósan húzódik meg egy-egy szürke felleg megett és azok szélszaggatta résein kíváncsian kandikál a földre, hol az országot mentén elhúzódo árokpárt peremén négy sötét alak gubbaszt.

Négy tipikus lóköttő. Feszülten tekintgetnek egy irányba, honnan bizonyára várnak valakit. Négy tenyerbeugró pofa. Éhesek. Dohányuk nincs. Vacogtatja a fogukat az Isten hidege.

Csendesen diskurálnak. Köztük a legidősebb viszi a szót. Ruhája ahány, annyiféle. Rongyos eszmája spárgával felkötözve. Szájában rövid pipaszárának mocskosabbik vége, nagyokat sziv rajta, gyakran hegyeseket köp társai orra előtt a hóba.

A másik három is hasonló alak. Szurtos képük elszántságra vall. Villogó szemükben a sötét bűn vibrál. Még egészen fiatalok. De erősek, öklük sujtásra bármely pillanatban kész. Látszik rajtuk, hogy az enyém és tied között a különbséget nem ismerik.

— Ácsi! — mordul rájuk a vezér, — mintha lépteket hallanék.

Egyszerre elnémul a hadaró beszéd. Mind a négyen elnyúl a földön, csak a parázsló négy szempár árulja el, hogy a bűn itt nemsokára diadalát üli. A nehezen várt áldozat lassan közeledik. Egy falusi gazda jól kitömött bugyellárisal bandukol a közeli községi vásárra. Egy kis riska tehenet akar a gyerekeknek venni, de hát most azt bizony millióért adják.

A gazda egy kicsit kapatos is. De annak tisztán az idő az oka. Csak nem kívánhatja senki, hogy egy kis papramorgóval ne védekezzék a cudar hideg ellen. Igaz, hogy egy kicsit többet is bevett a jóból, de ki tudja, hogy az idő nem fordul-e még hidegebbre, úgy gondolta hát, hogy az előregondoskodás nagyon célravezető cselekedet.

A magában dúdolgató gazda képzeletében már a tarka tehenke tomporát veregetti, mikor hirtelen úgy érzi, hogy a föld kiszaladt lábai alól. Zsíros báránybőr süvegét valaki úgy lerántotta nyakába, hogy nyakcsigolyája majd leszaladt a gyomrába.

A négy betyár értette a dolgot. Hogy a gazda még csak meg se mukkanhasson, egy füstös rongydarabbal a száját is begyömöszölték.

A rémülettől holttá meredt gazda aztán nem sok gondot okozott. Szépen kiterítették a friss havon, egy

hogy a régi hagyományok felesleges gyakorlatainak elhagyásával a kiképzésén könnyíteni kellett.

A fegyvernemek szoros kapcsolata és egymást kölcsönösen támogató és kiegészítő alkalmazása nemcsak az őket eddig körülvevő válaszfalakat rombolta le, de a fegyvernemenkénti szabályzatszerkesztést is lehetetlenné tette. Hogy többet ne említsek, a Gy. Gy. Sz.-ot nem lehetett volna megírni, amíg pl. a tűzértség gyakorlati szabályzatai lefektetve nincsenek. Utóbbi pedig a Gy. Gy. Sz. ismeretét követelte volna meg. Bár minden fegyvernem a gyakorlati szabályzatát sürgette, ezért kellett a „Harcászati Szabályzat”-ban előbb az összes fegyvernemek, fegyverek és szolgálati ágak összműködését egységesen szabályozni.

A Gy. Gy. Sz. tehát tulajdonképpen nem más, mint a H. Sz.-nak a gyalogság alkalmazására vonatkozó részeinek oktatási segédeszköze, illetve végrehajtási utasítása. A gyalogság egységes szellemét szabályzata azzal is kifejezésre juttatja, hogy minden harcoló kötelességének a kiképzését is telőleli. Miután azonban a Gy. Gy. Sz. ennek folytán túlságosan terjedelmes, tehát nehezen kezelhető lenne, a Szabályzat több füzetbe tagozódik. A füzetek száma a gyalogság szerves részét képező fegyverek számával függ össze, jelenleg öt, de ha pl. az aknavető a gyalogság kötelességébe jut, akkor hat lesz.

A Gy. Gy. Sz. öt füzete nagy vonásokban a következőket tárgyalja:

1. *füzet*: az egész gyalogságra érvényes határozványokat, továbbá a kiképzésre és különösen az újonckiképzésre vonatkozó irányelveket;

a fejére, egy a lábaira ült, kettő pedig gúnyáit gomoltta fel gyakorlott kézzel.

A riska ára és a hozzávaló áldomás pár pillanat alatt gazdát cserélt.

A zsványok nem is akartak mást. Ők „tisztességes” tolvajok. Dehogyan akarták ők a gazdát agyonütni. Persze más kérdés, ha rugkapálódzott volna. Ha akkor megtorkolásszák, ennek már tisztára ő lett volna az oka.

Amilyen villámgyorsan támadtak az útonállók, olyan kamforszerűen el is párologtak. A kárvallott gazda csak azt vette észre, hogy egyedül van, és körülötte valami penetráns, füstös, avas bűz terjeng. Hja, az útonállók nem használnak francia parfümöt, igaz, hogy a mi gazdánk sem tudja, hogy az mi fán terem, de ez az orrfacsaró, pokoli illat még sok mindenhez hozzászokott szagló szerveit is erősen megcsiklandozta.

Néhány óra múlva a kifosztott gazda a közeli falu közbiztonságának legfőbb őre: az őrsparancsnok előtt áll. A tiszthelyettes nem szól semmit, csak hallgatja a beszélőt nagy nyugalommal, magába mélyedten, szűrés szemeit a gazdára szegezve, mintegy kutatva annak belsejében, hogy úgy igaz-e, amint mondja. Mert tapasztalat, hogy nem egy szépen kicirkalmazott rablás meséjével igyekezett már a pénzt eleigányozott panaszos kardos menyecskeje számonkérő széke előtt menekülni. Aztán a gazda szemei most is ugyancsak csillogtak, ezt pedig semmiképpen sem lehet a hideg, vagy a kiállott ijedelem rovására írni.

De hát a mi gazdánk meggyőzően beszélt, valami négy toprongyos alakot emlegetett, kiknek oly eudar avas, füstös szaguk volt, hogy pénzt vesztett emberünk még most is ugyancsak prüszögött tőle.

Az avas füstszag hallatára az őrsparancsnok orrcimpája megremeg. Már szimatot kapott. Agya hirtelen benyargalja az ismert cigánytanyákat, mert azt már minden valamirevaló esendőr tudja, hogy a kárvallott gazda orrát esavaró avas, füstös bűz a sátoros cigányok soha el nem múló hú kísérelése szokott lenni.

— Gazd'uram pénzt cigányok rabolták el, utánuk a nyomozást azonnal bevezetem, lehetőleg a pénzt is,

2. *füzet*: az egyes honvéd kiképzését és a pus-kás rajt, szakaszt, századot (zártrend, harcerend, harcéljárás, támpontok a kiképzésre);

3. *füzet*: a géppuskasalakulatok alkalmazását általában, a géppuskánál való kiképzést, a géppuskásrajt, szakaszt, századot (zártrend, harcerend, harcéljárás, támpontok a kiképzésre);

4. *füzet*: a zászlóaljnak és az ezrednek főleg a harc rendjére és a harc eljárására vonatkozó elveit;

5. *füzet* (Függelék): a tiszteletadásokra és a díszelgésekre vonatkozó szabályokat.

Mielőtt az egyes füzetek ismertetését megkezdeném, a Gyakorlati Szabályzat néhány igen nasznos újítására akarom a figyelmet felhívni. A fegyvernemek szabályzatainak borítékszíne egyezik a hajtóka színével. A füzetek főfejezetei a boríték színével egyező vastagabb papírlappal vannak elválasztva, ami a kezelésüket lényegesen megkönnyíti. A füzet részletes tartalmát a tartalomjegyzék sorolja fel, mely nemcsak a fejezetek és szakaszok címét, hanem vezérszavakban a szöveget is fel-
említi. De a leglényegesebb újítás az, hogy a szabályzat nyelvezete zamatosan magyaros. (A honvédség régi szabályzatait szó szerint a közös hadsereg szabályzataiból fordították. A német kifejezésekhez szolgai módon kellett ragaszkodni, ennek tudható be, hogy olyan botlások is előfordultak, hogy a „Federbett”=„dunyhát” tollaságnak fordították. L. E—39. utasítás a tábori erődítésre, 58. oldal utolsó sor.)

de a rablókat okvetlen előkerítem, — zárja le a tiszthelyettes a kikérdezést. És már szerel is, mert a cigány fürge jószág, jó annak tüstént nyomába lépni.

— Cigányok! de miféle cigányok! — tűnődik a tiszthelyettes. Az enyéme nem, hisz csak pár órája, hogy egyenként ellenőriztem őket. Bizonyosan vásáros cigányok, ilyen sok kódorog most erre.

Érdekes ember az őrsparancsnok. Magas, nyúlánk, mint a jegenye, kitartó, fáradságot nem ismerő, Boeska országában ringott bölesője, furfangos, találékony, duplaagyú, mint minden góbé. A cigányok réme. Fáraó kóbor népe neve hallatára keresztet vet magára. Nem használ előtte semmiféle cigány furlang, semmiféle tagadás és átkozódás. Eles szeme a veséket boncolja. Úgy ahogy megtanulta a füstösök zagyva nyelvét is, bizvást vajdájuk is lehetne, ha nagyobb szeretetnek örvendene előttük.

— Ez a sok rongyos vályogvető már nem ludas a dologban, de a rablok az országúton sem menekültek, mert a vásári nép egyvel sem találkozott, — méltatlankodott a tiszthelyettes társa előtt a vásártéren. Hanem most már majdnem bizonyosra veszem, hogy a gazok a tett színhelyéhez közel tanyázhathnak, mert nyom nélkül mégsem tűnhettek volna el oly hirtelenül. Menjünk csak ki újra a rablás helyére.

Itt az őrsparancsnok letelepszik társával egy kis pihenőre. De agya nem nyugszik. Feltolja tollas kalapját a fejére és úgy gondolkodik, tűnődik. Mintha valamit számíthatna is, mert óráját is gyakran nézegeti.

A csendőr a eszmájával bibelődik. Közben fel-felpislant parancsnokára, hogy ugyan indulnak-e már, mert az idő nem valami marasztaló. De a tiszthelyettes nem lát, nem hall, ügyet sem vet járőrtársa fészakelődésére.

— Úgy van, ez lesz a leghelyesebb, — zárja le hirtelen az őrsparancsnok hangos szóval gondolatait. — Innen körben lejárjuk a tanyákat, a közelket nem bántjuk, csak 2—3 kilométeren túl érdeklődünk cigányos kinézésű emberek után, mert e tanyák körül a virradat már utólrhette őket, s a koránkelő tanyai nép bizonyára látta is, hogy merre igyekeztek.

1. Füzet.

A gyalogság szolgálatára vonatkozó szabályzatok és utasítások az „Előzetes megjegyzések”-ben fel vannak sorolva, tehát nem kell a „Szolgálati könyvek kimutatásából” hosszú fáradsággal kikeresni. Ha pedig valaki a gyalogság fegyvereinek hatásadatait és legjellemzőbb alkalmazási módjait óhajtja megtudni, — alkalmazó megbeszélésnél, vagy harcászati tanulmányok olvasása közben — akkor tömören összefoglalva a „Bevezetés” II. szakaszában találja meg.

A „Harcászati Szabályzat”-nak a gyalogság harcelvei tekintetében úgyszólván kivonata a „Bevezetés” IV. szakasza. A legjellegzetesebb határozványok felsorolásán kívül a H. Sz. megfelelő pontjára is hivatkozik, ami a H. Sz.-nak a gyalogság szempontjából való áttanulmányozását segíti elő.

Általános szabályok.

Az „1. §. A szabályzat tagozása és alkalmazása” megismerteti a „zártrend” (29. pont), „harcrend” (30. p.), „harceljárás” (32. p.) kifejezésekkel.

A „2. §. Alapfogalmak és elnevezések” a H. Sz. rendszerezette szabályzat szerinti elnevezéseket és kifejezéseket sorolja fel. Szükségessé vált azok összefoglalása, mert a H. Sz. nagy terjedelme mellett kétes esetekben nehéz volt a helyes kifejezés kikeresése. A H. Sz. megjelenése előtt tartott megbeszéléseknél és előadásoknál csak hallomásra alapítva, oly sok téves kifejezés jutott forgalomba, hogy sokszor még a H. Sz. szerkesztői is csak az illető pontok kikeresésével tudták a végérvényes,

azaz helyes „szabályzat szerinti elnevezést” megállapítani. Különösen felhívom a figyelmet a „harcalakzatok” definíciójára (43. p.), mellyel a szétbontakozás, tagozódás, felfejlődés stb. tekintetében fennállott kételyek eloszthatók. A fedezés, rejtőzés, álcázás és burkolás igen gyakran tévesen használt kifejezéseket az 53. pont világítja meg.

A „3. §. A parancsnokok magatartása” különösen hangsúlyozza, hogy „a parancsnok sohasem avatkozzék kiesínyesen alárendeltjeinek hatáskörébe” (56. p.) és mindig őrizze meg a nyugalma és higgadtságát (57. p.). Különösen az altisztek szívleljék meg ezt, mert nagyon gyakran esnek abba a hibába, hogy az erélyt hanggal akarják pótolni. Egyébként ez a szakasz is többé-kevésbé a H. Sz. kivonata.

A „4. §. A parancsadás” a parancsnoknak a csapat előtti fellépésére ad támpontokat. A H. Sz. II. rész, 11. mellékletében meghatározott karjeleken kívül a gyalogság „harcalakzatai”-ra rendszerezít karjeleket. Már itt megjegyzem, — bár a szakasz és század harcerendjénél erre még egyszer ki fogok térni — hogy a H. Sz. alapján olyan bonyolultnak képzelt harcalakzatok a Gy. Gy. Sz. révén annyira egyszerűek lettek, hogy elrendelésükre pl. egy karjel elegendő.

A kiképzés.

„5. §. Általános irányelvek.” Jó kiképzéssel megsokszorozzuk az erőt. Ez különösen a csendőrségnél igen fontos elv, mert a csendőr — különösen mozgalmasabb időkben — legtöbbször túlerővel áll

oldalán a sötét párázatba. A sátorban négy cigány egy holttest körül gunnyasztott, valami hadaró, bánatos dalt dudoltak, amelynek bölesője talán még a messze India lehetett. Erősítésül és búfelejtőül a pálinkás butykos járt körbe-körbe, így kívánta a hideg is, de így is szokásos a halotti torokon.

Libben a függöny. A nyílásban megjelenik a tiszt-helyettes szőlőtől vert, hótól csapzott alakja.

— Jaj a csendőrek! hördülnek fel a járőr láttára holtta merevedett cigányok.

— No, morék kifelé, de egyenként és négykézláb. Kezdi ott a sarokban a legerősebb. Aki szökni akar, azt lelövöm. Maga meg Kerekes elő a bilinesekkel, — osztja parancsait erős hangon a tiszt-helyettes. És pár perc múltán összebilineselten, rogyadozó térdekkel állnak a rablók a földi igazságszolgáltatás legelső fóruma előtt.

A cigányok tudták már, hogy itt a vég. A rablást nem is sokat tagadták. Minek is, ismerték a tiszt-helyettest, nagyobb gondolatolvasó az, mint ők vajdástul együttvéve. De a motozásnál előkerült milliók is ellenük vallottak.

— Megvert a Devla, hogy szét nem szaladtunk. De hát az öreg dádét csak nem hagyhattuk eltakarítatlanul, hisz a pénz is ahhoz kellett — kesergett az idősebb cigány a csendőrek előtt.

A járőr a kis erdőhöz közel fekvő községben pihen és éjjelezik. Előkerülnek a fáradságot felejtető kurtaszárú alkalmatosságok. A tiszt-helyettes különösen szemrevaló szerszám. Játszadózva megpattintja egy kétszer ezüstös kupakját és miután a szár is jól szupearál, megtömődnek könnyű, jófajta dohányossal a selmek, a csendőr tüzet gyújt és néhány perc múlva már illatos füstfelhőkön át derűs tekintetek szegződnek a szoba egy sarkában gubbasztó cigányokra.

— Hanem Öcsém, be kell vallanom, — szól a tiszt-helyettes egy erőteljesebb füstkarika után — még én sem ismerem teljesen ezt a cudar fajzatot. De ki is gondolta volna, hogy ezeknek az állati életet élő embereknek a szívében nemesebb érzelmek is lakoznak.

Es az alkonyodó napsugár kis vártatva már a havas, síkos, úttalan utakat rová csendőrök fényes szuronyán sikított el. A tél fagyos lehelle a pirosra csippte arcukat, de azért izzadtságtól gyöngyöző homlokukat ugyan csak sűrűn kellett törölgetniük. De nem lankadtak. Hajtotta őket a köleltségtudás, az olthatatlan szomj a zsiványok kézrekerítése után.

Egy cserepes tetejű tanyához érnek. A gazda már régen kint várja őket.

— Négy cigányképű rablót keresünk, nem jártak-e erre, nem láttak-e csak egyet is közülök? — kérdi a tiszt-helyettes a gazdától a szokásos köszöntés után.

Láttam, bíz én — mond a gazda — és pedig mind a négyet. Ma hajnalban ugyancsak szaporán szedték a lábukat arra a kis erdő felé. Azt épen nem tudom, hogy cigányok voltak-e, de igen hadonászva beszéltek és a ruhájuk sem volt paraszti.

— De négyen voltak-e valóban? — érdeklődött tovább a tiszt-helyettes.

— Annyian azok, azt már biztosan mondhatom, toldja meg szavait a gazda.

— Négyen, egy csomóban... akkor ezek nem a mi cigányaink lesznek, vagy én nem ismerem még mindig az összes cigány szokásokat, — motyog a tiszt-helyettes inkább maga elé.

— De hát miért? fordul kíváncsiskodó tekintettel a csendőr parancsnoka felé. Hát a cigány nem menekülhet tömegesen?

— Nem bizony Öcsém, bár rengeteg cigányt kézre adtam már, de mindannyit a világ négy táján kellett összefogdosnom. A cigány egyesült erővel lop, rabol, esetleg gyilkol, de menekülni már egyenként szokott. Ez olyan igazság, amelyről eltérést alig tudok. Különös okának kellett lennie, ha ezek itt négyen a menekülésben is együtt tartottak.

— No, adjon Isten gazd' uram! Mi pedig nézzünk arra a kis erdő felé, — szól a tiszt-helyettes járőrtársához — hátha ez egyszer mégis csalódtam.

Már erősen sötétedett, mikor a járőr a kis erdőt elérte. Épen egy sátorra bukkantak, melynek belsőjéből parázsló tűz pislákol ki a füstös vászon elnyűt

szemben. Sokat halljuk mostanában a „gépharcászat”-ot emlegetni és a harcgépek fontosságát kiemelni. Minthogy azonban a gépet is mindig az ember irányítja vagy mozgatja, ezért különösen helytálló a Gy. Gy. Sz. 83. p. megállapítása. Vég-eredményében ugyanis nem a gép, hanem mindig az ember dönti el a harcot.

„6. §. A kiképzés módszere”, mint a címe mondja, a módszerességet emeli ki, melynek eszközeiként a nevelést, az oktatást és gyakorlatozást és a sulykolást említi. A közelmúltban majdnem minden fogást sulykoltunk. Az új Gy. Gy. Sz. szerint sulykolnunk csak azt kell, amit a honvédnek a legnagyobb veszély közepette is ösztönszerűen kell végrehajtania. Az oktatók számára igen megszívlelendők a céltudatosság (87. p.), tervszerűség (88. p.), folytonosság (89. p.), változatosság és eleven-ségre (90. p.) vonatkozó megállapítások.

„7. §. A kiképzés beosztása” megkülönbözteti az egyes honvéd kiképzését, melynek első időszaka az ujonckiképzés; és a rajban s a szakaszban való kiképzést. Az ujonckiképzés végső célja, hogy az embert „hadrafogható honvéd”-dé képezzük ki. A honvéd szakaszban fejezi be a kiképzését. Nagyobb kötelékekben már csak a vezetők lesznek továbbképezve.

„8. §. A kiképzés ágai” elsősorban kiemeli az erkölcsi nevelésnek és a fegyelem megteremtésének a fontosságát; az elérendő célon kívül a felhasználandó eszközöket is megemlítve. Felsorolja, hogy melyik kiképzési ágból mit kell oktatni, támpontot adva a kiképzésre fordítandó idő tekinteté-

Es szerencse, hogy így van, mert bizony e négy jó-madár összefogdozása ugyancsak nagy gondot okozott volna.

Bizony sok gondot, érdemes is rajta csendes pöfékelés mellett eltűnődni.

— De azért Őcsém, — oktatja tovább az őrsparanes-nok púposodó dohányának tempós nyomkodása köz-ben fiatal társát — az igazság mégis csak az, hogy tol-vaj, rabló cigányokat, különösen kezdetben, együttesen sohase keressen.

Csendőrdal.*

*Hortobágyi híres határ,
Ott száguld a futóbetyár,
Elfogni senki nem meri,
De a csendőr vasra veri.*

*Sűrű erdő sötét árnya
Haramiák csúf tanyája;
De nem soká lesz az már,
Mert a csendőr jó nyomon jár.*

*Virágtermő szép völgy ölen
Bujdosik a szegény legény,
Nincsen neki nyugodalma,
Csendőrt sejt minden bokorba.*

*Csendőrélet a gyöngy élet!
Fél tőlünk a gonosz lélek,
De a tiszta, romlatlan szív
Szeret s hozzánk halálig hív.*

Szelestey K.

ben is. Különösen utóbbinak a Gy. Gy. Sz.-ba való felvételét az tette szükségessé, hogy az utóbbi években a csapattestek kiképzése között lényege-sebb eltéréseket eredményezett egyik-másik kikép-zési ág túltengése. A sokszor túlzásba hajtott spor-tolást is a helyes irányba tereli, amikor leszögezi, hogy a honvédségnél nem a kiváló egyéni ered-mények elérése, hanem a tömegsport fejlesztése a cél. Kíváncsnak tartja, hogy a lövészetnek is sportszerű jelleget adjunk. Ezt a §-t különösen figyelmébe ajánlom annak, aki foglalkozást vezet, vagy foglalkozási tervezetet állít össze.

„a) melléklet. Az ujonc kiképzése.”

„1. §. Általános szabályok”, mint legfontosabb újítást, megállapítják az ujonckiképzésnél elérendő célt. A szabályzat nyílt szintvallása különösen ak-kor domborodik ki, ha a régi Gy. Gy. Sz. 58. pont-jával összehasonlítjuk, amelyik azt mondja:

„A honvédnek az ujonckiképzés befejeztével a testi ügyesség bizonyos fokát, az egyenkénti kikép-zést, a rajban és szakaszban való kiképzésből a legfontosabbat el kellett sajátítania, továbbá a fegyverek használatában és a harcéri szolgálat alapfogalmaiban, különösen pedig a várható ellen-séges tűzhatás megítélésében némi biztonságot kellett nyernie.”

Ezzel szemben az új Gy. Gy. Sz. határozottan kimondja, „az ujonckiképzés célja, hogy az embert határidőn belül hadrafogható katonává alakítsa”. Rögtön rá meg is magyarázza, hogy mit követel meg a hadrafogható katonától. (Lásd 3. pont.) Rö-viden összefoglalva, azon kívül, hogy puskás har-cosként ki van képezve valamennyi, a szakaszon belül rendszeresített könnyű fegyvert (golyószóró, puskagránát, kézigránát) alaposan, a géppuskát szükségszerűen kezelni tudja, a rajon belül hivatás-szerű beosztásának megfelelően hadi alkalmazásra képesnek kell lennie.

A gyalogsági szolgálat sokoldalúságára való tekintettel a Gy. Gy. Sz. különösen kiemeli az ujonc rátermettségének megfelelő egyéni kiképzést.

„2. §. Kiképzési tervezet.” Az eddigi ujonc-kiképzéssel szemben a kiképzés anyaga kibővült. Az eddigi ujonckiképzési idő — 8—10 hét — a mai kor követelményei mellett már nem felelhetett meg. Az ujonckiképzés időtartama 4 hónapban lett meg-állapítva. Az „Időszakbeosztás”-ban a kiképzés anyagát hetekre felosztva, támpontokat nyújt az „Általános ujonckiképzési tervezet” összeállítására.

Minden ember az ujonckiképzését a puskás-századoknál kezdi meg. Csak a nyolcadik hét be-fejeztével lesznek az ujoncok a gyalogság külön-leges szolgálataira kiválasztva. A géppuskás és csapattávbeszélő szolgálatra kiszemelték már ekkor az új alosztályokhoz kerülnek, a csapatárkászok csak a tizenkettedik hét végén. A szabályzat meg-követeli, hogy a 12. hét végén az ujonc karhatalmi szolgálatban alkalmazható és őrszolgálatba vezé-nyelhető legyen.

Az első nyolc hétben minden honvédet puskás-harcosként képezünk ki; a 9—12. hétben vala-mennyi könnyű fegyver kezelésében nyer kikép-zést, majd az utolsó négy hétben hivatásszerű be-osztásában befejezi a rajkiképzést és elsajátítja a szakasz harcéljárását.

* Lapunk múlt évi 23. és 24. számaiban ismertetett Szeles-tey-féle Csendőrségi Évkönyv 1884. évi kiadásából.

A foglalkozási időnél a Gy. Gy. Sz. külön-külön meghatározza a gyakorlatozásra és az elméleti oktatásra fordítandó időt.

A kiképzési ágakon egyenként végigmenve, úgy az elsajátítandó anyag, mint az arra fordítandó idő tekintetében is részletes útbaigazítást ad. A részleteket azért vette fel a szabályzat, mert a tisztikar, különösen a fiatalabbja mindig szükségét érezte annak, hogy az ujonckiképzési tervezet összeállítására némi támpontokat nyerjen. Kívánságát eddig magánmunkák elégítették ki, ahol az író egyéni ízlése jutott kifejezésre és talált követőkre. A szabályzat egyöntetűen, a szabályzat szellemében elégíti ki az ujonckiképzési tervezeteket, napenkénti gyakorlójeget és vezetendő foglalkozási naplót is szabályozza.

Az „öltözet és felszerelés” szakasza nemcsak a címben foglaltakat, hanem az ujoncszakaszparancsnok által előkészítendő tervezeteket, napenkénti gyakorlójeget és vezetendő foglalkozási naplót is szabályozza.

„3. §. Eljárás a kiképzés alatt” szakaszban az ujonccal való bánásmódra és az oktatásra ad támpontokat a szabályzat.

b) *melléklet. Példatár versenyfeladatok számára.*

A Gy. Gy. Sz. 90. pontja rámutat arra, hogy a kiképzést változatossá és különösen elevenné tehetjük fegyveres versenyfeladatok tartásával. Némi támpontokat már ott nyújt a versenyfeladatok feltételeinek a megállapítására. A b) mellékletben példák mutatja be, hogy milyen kiképzési ágból milyen feladatokat lehet állítani, hogyan lehet a feltételeket megállapítani, az értékelés — az eredmény megállapítására — mit vegyünk alapul.

c) *melléklet. Haregyakorlatok tervezése és végrehajtása.*

A Gy. Gy. Sz. az egyes honvéd kiképzésénél a végrehajtást pontosan megszabja. A zártrend és harcrend határozványait és gyakorlásuk módját behatóan részletezi. A harceljárásnál az oktatás tárgyát képező hartevekenységeket ugyan részletesen felsorolja, a kiképzés módjára azonban közelebbi határozványokat nem tartalmaz. Ennek szabályozása az „Utasítás a csapatgyakorlatok számára” szolgálati könyv feladata. Ennek kiadása azonban csak későbbi időpontban várható. A harekiképzés azonban nem szenvedhet fennakadást, ezért lett a csapatgyakorlati utasítás legfontosabb határozványainak úgyszólván kivonata a Gy. Gy. Sz.-hoz csatolva. A c) melléklet természetesen hatályát veszti, amint a fent jelzett utasítás megjelenik.

Eddigi haregyakorlataink a harcselekményeknek mindig torzított képét adták, mert a pár óra alatt lefolytatott gyakorlatban a legnagyobb távolságon kezdődő előnyomulástól kezdve az áttörésig mindent fel akartak ölelni. Az agyonhajszolt, kelően elő nem készített gyakorlatoknak tapasztalat szerint semmi hasznuk nincsen. Ennek a kiképzési módnak akarja elejét venni az új szabályzat, amikor különösen hangsúlyozza, hogy rövid haremozzanatok gyakoroljunk. Megjegyzem, a haremozzanatok előkészítését sokkal nehezebbnek tartom, mint összefüggő haregyakorlatok tervezését, mert ezeket a legapróbb részletekig gondosan elő kell készíteni, mert az oktató csak így tud a végrehajtás legkisebb részletének is a mélyére hatolni.

Ilyen megfontolás alapján ad a szabályzat is támpontokat a gyakorlatok összeállítására és előkészítésére. Ez vonatkozik az egyes ember harekiképzésére.

Egészen más a helyzet akkor, amikor az oktató a vezetők kiképzését tűzte ki céljául (vezetési gyakorlat). Itt a gyakorlatot úgy kell megalapozni, hogy különösen a vezető elhatározóképesége, helyzetbírálat, áttekintése jusson érvényre. Míg az előbbi haremozzanatok végrehajtását előzőleg a legénységgel és a vezetőkkel is megbeszéljük, utóbbi esetben ez elmarad.

Még meg nem oldott probléma a gyakorlatoknál az ellenséges tűzhatás érzékeltetése. Különösen azt kellene jelezhetővé tenni, hogy melyik harcscsoport, mikor, hová tüzel, illetve valamely alakulat vagy tereprész melyik fegyverek, milyen hatású tüzeben fekszik.

A gyakorlatok megbeszélése nem könnyű, ha azt akarjuk, hogy a vezetők és a csapat tanuljanak belőle. A szabályzat éppen ezért itt is irányelveket ad, amellyel elejét lehet venni annak, hogy a megbeszélések ellaposodjanak és a túl éles kritikák az alárendelteknek kedvét szegjék.

A c. melléklet végül felsorolja azokat a kürtjeleket, amelyek a gyakorlatok vezetésénél szükségesek.

Az 1. füzet újításait összefoglalva a következőket állapíthatjuk meg. A régi Gy. Gy. Sz. a kiképzés módjára vajmi kevés támpontot adott, ami már a szöveg terjedelmének összehasonlításából is kitűnik. (A régi szabályzat 22 oldalnyi terjedelmével szemben az új Gy. Gy. Sz. 1. füzetének terjedelme a mellékletekkel együtt 100 oldal). Az ujonckiképzés, — aki legtöbbször a legfiatalabb, tehát még legkevesebb gyakorlati tapasztalattal rendelkező generációból került ki — minden útbaigazítás nélkül, teljesen a sötétben tapogatódzva vezette a kiképzést. Már a kiképzés anyagának megválasztása oly sok munkát adott neki, hogy alig maradt ideje az oktatásra előkészülni. Különösen áll ez a harceljárás oktatására.

Magatehetetlenségén az oktató úgy segített, hogy csak olyan gyakorlatokat vett elő, amelyek előkészítést nem igényeltek. Így aztán nap-nap után zárt rendben gyakoroltak, a harekiképzés majdnem teljesen szünetelt. Az előjáró ezt természetesen nem nézhette szótlanul, közbelépett és maga vette át a kiképzés irányítását. Ezért a közelmúltban csapatparancsnokok vezették úgyszólván az ujonckiképzést is.

A kiképzés csak akkor lehet eredményes, ha egy fej vezeti azt annak teljes befejezéséig. De ez azután legyen felelős is a munkájáért. A felelősséget azonban csak akkor lehet bárkire is hárítani, ha a tőle megkívánt munkát részleteiben is megszabjuk, amikor tehát az eredményt reális alapokon tudjuk felülbírálni. Az új Gy. Gy. Sz. a felelősséget az egyes honvéd és a szakasz kiképzéséért a szakaszparancsnokra hárítja, sőt annyira megy, hogy az előjárók beavatkozását a kiképzés menetére megköti; de elegendő támpontot is nyújt a kiképzés vezetésére. Ezért lett majdnem ötször olyan terjedelmes az 1. füzet, mint a régi Gy. Gy. Sz. megfelelő része. Ezt a terjengősséget azonban mindenki örömmel üdvözli, akinek a kiképzéshez csak némi köze is van.

(Folytatjuk.)

A bátorság jutalma.*

„A bátrakat a szerencse segíti”.

A magyar Alföld délibábos rónáin termett betyár nem szokott holmi közönséges gonosztevő lenni; róla a ponyvairodalom terén ékes rigmusokban hősköltemények énekeltek, de sőt hírneves íróink műveiben is találhatunk róla oly vonzó leírásokat, melyek szinte dicsfényvel övedzik őt. Voltak oly betyárok, kikről egész regekről képződött, pl. Beeskereki, Palatinszki, Zöld Marci és Rózsa Sándorról ki ne hallott volna valamit mesélni?

Népköltészetünk sem egészen közönséges halandónak tekinti a betyárt. A „Sárga csikó” című népszínműben azt dalolják róla, hogy:

„Nagy az én rózsám ereje,
Kilenc pandúr sem bír vele” . . .

Számos népdalnak tárgya ő s a rajongó ifjú képelete szinte irigylit tölt az életét, melyről így szól a nótá:

„Betyár vagyok, tágas puszták királya,
Bírodalmam az Alföldnek rónája,
Dombja, halma, ameddig csak szemem lát,
Tengerem a rezgő, fényes délibáb”.

Ez ellen, az erkölcsiséget kétségtelenül veszélyeztető irány ellen, már többször történtek ugyan fel-szólamlások; de hiába, a mély gyökeret vert burjánt nem oly könnyen lehet kiirtani. Legjobb gyógyszer ellene a műveltség terjesztése.

A gyászos dicsőség szomja, párosulva a szilaj erkölccsel, ma már nem terem ugyan annyi betyárt, mint hajdan, de mindamellett fordulnak elő most is esetek, amelyekben szerep jut neki, — bár a mostanit már nem igen szokták megénekelni — hanem a csendőrök istenigazában yasra verik s bekísérik a börtönbe.

Mindez azt látszik bizonyítani, hogy a műveltség terjedésével és a csendőrségnek egész hazánkban történt felállításával a betyárvilágnak csillaga letűnt s az utóbbi évekből, úgyszólván, rendkívüliséget képez azon esemény, melyet a következőkben fogunk elbeszélni.

A múlt év vége felé, midőn — tudvalevőleg — a m. kir. csendőrség a IV. számú kassai kerületbe, állomásainak elfoglalása céljából, Erdélyből átköltözött, Tiszafüreden és környékén két, igen gonosz hírben álló futóbetyár üzte garázdálkodásait. Ezek egyike Erdélyi György, tiszafüredi születésű gulyásbojtár már előzőleg lólopásért 4 évig volt a váci fegyházban elzárva, ahol szoros barátságot kötött Kozma István szolnoki születésű ifjúval, aki szintén lólopásért került a hüvösre. A fegyházban közös szállásuk lévén, elég idejük és alkalmuk volt a jövőről elmélkedni és tervezgetni; hanem hát ahelyett, hogy a jó utra térést határozták volna el, közös megállapodásukká az lett, hogy „betyárok” lesznek.

A börtönből a múlt nyáron majdnem egyszerre szabadultak ki. Ekkor Kozma Istvánt a cs. és kir. közös hadsereghez besorozták katonának s kiképzését meg is kezdték; de a prófunt nem izlett-e neki, vagy a fegyver és rend esett nehezére? biztosan nem lehet tudni, elég az hozzá, hogy csakhamar búcsút mondott a katonai gyöngyöletnek s kapitányának azt se mondva, hogy „befellegzett”, teljes egyenruhájában — fegyverét is magával vive — megszökött.

Előzetes megbeszélésük szerint a két „jó madár” a kunszentmártoni csorba pusztán találkozott, ahol legelső gondjuk volt egy izraelita földbirtokostól két jó lovat rabolni és nála vendégséget csapni; ez alkalommal, mintegy biztosítékul, a kocsis által kísértették ki magukat a tanyáról.

Nemsokára betértek Rékás községbe is s itt egy koresmárost nejével együtt agyonlőtték s kiraboltak; ezután útközben raboltak egy könnyű kocsi és lószerszámot.

Első könnyű sikereik következtében oly vakmerőek lettek, hogy bekocsiztak a nagyobb községekbe s folytonos lövöldözéseikkel roppant félelembe ejtették az egész környéket; de leginkább garázdálkodtak Tiszafüreden s az ennek mintegy 4 négyszögmérföldet tevő határán levő tanyákon. Itt az urasági lakásokba gyakran betekintettek s mintha már ők lettek volna a házi urak, parancsoltak maguknak mindent, amire csak szükségük volt.

Sokszor megtörtént, hogy egy-egy úri családnál fegyvereiket az asztalra maguk elébe rakva, a házi gazdával kocintgattak, a nőket pedig ölelgették s magukkal dalolni kényszerítették. Csupa félelemből nem egy kecses eperajk adott nekik csókot; de ahol öreg volt a gazda s fiatal a menyecske, talán jó szívvel is adták, mert meglehetősen hetyke legényekkel volt dolguk és különben is ily válságos helyzetben nem lehet esdálni, hogy: „Az asszony ingatag!”

Voltak esetek, midőn a betyárok borizó hangjai közé a kedves háziasszony andalító szoprán hangja vegyült, mint mennydörgés közé a fülemile édes dala.

De hát nem is rosszul vette az ki magát, midőn közös akarattal — vagy pardon! a nők csak kényszerítve — eldalolták azt a nótát, hogy:

„Tizenhatesztendő még én nem voltam,
Mikor az apámtól lopni tanultam;
Nem félek én a vármegye kezétől,
Letagadom a csillagot az égről”.

Persze, hogy gyöngyölet volt ez idáig, hanem hát a tanyai urak kezdték megsokalni a tréfát és aki csak tehette, beköltözött a városba, gondolva, hogy ott talán nem lesznek rettegve a betyárok által, de biz ezek jó ismerőseiket ott is gyakran felkeresték.

Tiszafürednek a hivatalos „Helség-névtár” szerint 6846 lakosa van; a betyárok azonban nem törődve ezen népszámlálási tekintélyes számadattal, a város koresmáiban és utcáin éjjel-nappal hatalmas lövöldözéseket vittek véghez s mint valami dühös örültek jártak; ezt látva a lakosság, annyira megijedt, hogy nappal sem igen mert az utcán mutatkozni. Egy szóval, biz ott a két betyár volt a helyzet ura.

E türhetetlen állapotoknak a megyei hatóság végetvetendő, két csendbiztos vezetése alatt 18 pandúrt összpontosított. Ezek egy éjjel meg is lepték a betyárokat, akik azonban hirtelen összeszedvén magukat, lövöldözni kezdtek s így a pandúrokat annyira megriasztották, hogy valahányan voltak, annyi felé szaladtak.

Ez nem mese, ez tény! s a következtetéseket az olvasó könnyen kivonhatja belőle.

Természetesen ezután a betyárok még nagyobb vérszemet kaptak és mindenütt bántatlanul mutatkozhattak. De emberül ki is zsákmányolták előnyös helyzetüket.

Nevezetesebb tetteik közül csak néhányat említünk fel.

Tisza-Szőlösön betértek egy lakodalmas házhoz s az egész háznépet elkergetve, egyedül maradtak a zenészekkel és majdnem 24 óráig ott dorbézoltak.

A „patkósi csárdá”-ban izraelita lakodalom lévén, a násznépnek kényszer-mulatságot rendeztek. Halállal fenyegetett örökkel körülvették a csárdát s így nem volt szabad senkinek se ki-, se bemenni. Képzhetni azt a rémületet, amit a „jó izraeliták” addig kiállottak, míg a betyárokkal együtt kellett mulatniuk! Egy B. nevű gazdagabb izraelita, hogy csak kiszabadulhasson a mulatságból, Erdélyt már nagy pénzösszeggel is kínálgatta, de ez nem fogadta el, hanem egész úri fölényvel így szólt hozzá:

— Soha se kínálgassa azt a sok rongyos bankót; van most elég pénzem, majd ha nem lesz, felkeresem én az urat.

Ezt a kis tréfát azzal fejezték be, hogy a mulatságban történt kimerülés után egy egész nap háborítatlanul aludtak a csárdában.

Elfogatásuk végett a pandúrokat már utoljára nem is küldték ki, hanem szétszórták őrt állani a tiszafüredi uraknál.

* Lapunk múlt évi 23. és 24. számaiban ismeretelt Szelestey-féle Csendőrségi Évkönyv 1884. évi kiadásából. Szerk.

A járás szolgabírája, nem bizva többé a pandúrokban, felszólította a Tiszafüreden állomásozó pénzügyőrségi szakaszt, hogy kísérlenek meg őket a betyárok elfogását. Erre Uhrószky István szakaszvezető Kolberg Károly fővigyázót és Petrovics Miklós vigyázót egy pandúr kíséretében ki is küldte az elfogásra. Ezek az utcán találkoztak egyedül Erdélyivel, akitől azonban a hős pandúr szörnyen megszeppenhetett, mert szüre ujját hirtelen saját fejére kapva, így kiáltott fel:

— Meg ne löjj Gyurka! ne bolondozz, hisz én vagyok!

A pénzügyőri fővigyázó a dolog ilyen fordulata által meglepetve, szintén nem mert fellépni s elnézték, hogy három fegyveres egyén elől a rabló a kerten keresztül meneküljön és csak midőn a kerítésen túl volt, ekkor lőtt rá Petrovics vigyázó, de a lövése nem talált.

Emiatt a betyárok nevezett vigyázóra igen megharagudtak és az eset után körülbelül egy hét múlva meglestek őt s midőn egy sötét este a szomszédból az utcán hazafelé ment, a kocsin ülő betyárok lovaikkal a palánk mellé szorították és arra unszolták, hogy üljön fel melléjük a kocsira, hanem az nem akart; ekkor azt kérdezte tőle Erdélyi, hogy mi a neve? Petrovics a sötétben nem tudva, hogy kikkel van dolga, egész őszintén megnevezte magát, mire a most említett betyár így szólt:

Lódd agyon, aki angyala van! s e pillanatban két lövés dördült el, melyek közül az egyik a pénzügyőrt hátba találta.

A betyárok látva, hogy áldozatuk összerogyott, sebesen elhajtottak a puszta felé.

Petrovics jó hosszú ideig élet és halál közt lebegett s életben maradásához már az orvosok sem bíztak; hanem — bár teljes életére nyomorékká lett — ifjú életére legyőzte a súlyos bajt, a golyó azonban most is testében van.

Számos gázetteiknek, melyek közül itt csak néhányat soroltunk fel, határt kellett szabni. Evégből a m. kir. belügyminiszter úr O Nagyméltósága Erdélyi fejére 200 forint díjat, Kozmaéra pedig Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye ugyanannyit tűzött ki. De ez se használt semmit, mert a garázdálkodás mégis csak tovább folyt s a jutalom által kecségtetve sem akadt olyan bátor legény, aki szembe mert volna velük szállni. Lehet, hogy mindenki többre becsülte a saját életét négyszáz forintra.

Végre is csordultig telt a pohár. A csendőrségnek jutott a nehéz feladat: megmérkőzni a vidék rémeivel.

1882-ik évi december hó 26-án, vagyis a megváltó születési ünnepének másodnapján délelőtt 9 órakor, midőn a nép az istenházába akart volna menni, ha épen akkor meg nem rettentí a két gonosz rabló, lélekszakadva jött egy pandúr a tiszafüredi csendőrlaktanyába, ahol Pál Dániel m. kir. csendőrszervező volt az őrsnek parancsnoka, ennek adá tudtára az említett pandúr, hogy Erdélyi és Kozma épen most rontottak be Medveczky Károlynak a piacon levő kereskedésébe s ott töltényeket és revolvereket raboltak és már a piacon, meg az utcán lövöldözve azt kiabálják, hogy „van már töltény elég, csak zsandár kell hozzá szász”.

Pál Dániel őrsvezető az értesítést véve — bár ott a csendőrség csak 1883. évi január 1-én volt szolgálatát megkezdeni utasítva — egy pillanatig sem habozva, magát teljesen felszerelte, s ugyanazt tette Schivert Adolf és Stefán János csendőrökkel is, azután pedig ezekkel és a pandúrral együtt gyorsan a helyszínén termelt.

Az ablakból kinéző nép, midőn ezt látta, azon gúnyos megjegyzéseket téve, hogy „az a három zsandár és egy pandúr nem elég annak a két betyárnak egy früstökre sem”.

— Majd meglátjuk! — vágott vissza sebtében Pál Dániel.

A betyárok neszt vevén a csendőrök jövetelének, egy mellékutcában levő házba tértek be, a csendőrök

tehát a helyszínén már nem találták őket, s arról sem bírtak rögtön tudomással, hogy hova tűntek el. Ezt látva az őrsvezető, felszólította a pandúrt, hogy mutassa meg Erdélyi atyjának házat, hátha netalán oda menekültek. De éppen, amint odaértek, rémülve fut eleibük a tiszafüredi szolgabírónak Lipesey Tamásnak, kocsisa és szörnyen megszeppenve adja elő, hogy éppen most, midőn a szolgabíró kétlovas könnyű kocsijával az utcán jött volna, a rablók revolvert szegeztek reá, s a lovakat kocsival együtt elrabolták.

Erre nem volt vesztegetni való idő, Pál Dániel, mint az ottani személyekkel és helyi viszonyokkal még teljesen ismeretlen, a pandúrhoz fordulva kérdé:

— Kinek vannak itt közelében lovai?

A pandúr az utca két oldalán levő két házat azzal jelölé meg, hogy ott minden bizonnyal vannak lovak.

Pál Dániel az egyik udvarba csendőreit küldte lovakért, a másikba pedig maga ment be s innen két lovat hozott ki; csendőrei azonban még ekkor is az utcán voltak, s a pandúr az az okoskodását hallgatták, hogy „üthetik már bottal a betyárok nyomát, nem lehet már azokat utólni”; azért aztán nem is néztek a lovak után, de meg az egyik félt is lóra ülni, mivel egyáltalában nem tudott lovagolni. Meghagyta tehát nekik az őrsvezető, hogy azonnal fogjanak be egy kocsiba és őt a pandúrral együtt nyomban kövessék. Ezután maga felkapott az egyik ló hátára, a másikra pedig kalauzul a szolgabíró kocsisát ültette fel, s csak úgy szörén ülve, a kocsis által megjelölt irány felé elvágattak.

Midőn a város végére értek, a betyárokat már nem lehetett látni, azok útát nem nézve, nekivágtak a híres „hortobágyi puszta”-nak. De bár az erős szél majdnem mindenütt hóval fújta be útjokat, a kerék vágása kissé mégis látszott; ezen a nyomon haladtak az üldözők körülbelül két óra hosszáig, s már-már kezdtek lemondani azon reményről, hogy utólrák őket, pedig alig voltak céljuktól ezer lépésnyire, hanem a sűrű ködtől annyira sem lehetett látni.

Még az idő is kedvezni látszott a menekülőknek. Egyszerre azonban oszlani kezdett a sűrű köd, s ime az úgynevezett „Rókásrét”-en előtűnik a kocsin haladó betyárok korrajza, és az üldözők fülét nóta hangjai ütik meg.

A betyárok már biztonságban híven magukat, rágyújtottak kedvenc dalukra, melynek szövege így szól:

„De sok falút, de sok várost bejártam,
De sok rongyos istállóra találtam;
Nem találtam alám való paripát, —
Elloptam a szolgabíró pej lovát”.

Ez egyszer valóban igazuk volt, mert a szolgabíró fogatán ültek...

A szolgabíró kocsisa megpillantva a betyárokat, így szólt az őrsvezetőhöz:

Menjünk vissza és jöjjünk nagyobb erővel; mert így tönkre tesznek bennünket.

Pál Dániel azonban biztatta őt, és minden áron azon volt, hogyha már egyszer rájuk akadtak, ne tévesszék el szem elől.

Eközben a betyárok is észrevették az üldözőket, s midőn a fentebb említett réthez közel eső tanyához értek, mely a tiszafüredi ref. lelkészé, — látták, hogy az üldözők is arra felé tartanak, és hogy ott utól fogják érni; miért is eddigi keleti irányukat megváltoztatva, délnek, Igar község felé fordultak. Ezen kanyarodás következtében némi előnyt nyertek az üldözők, s a köztük és a betyárok közötti távolság mintegy 600 lépésnyire olvadt le. Ekkor Pál Dániel sebes vágatás közben lóhátról rájuk lőtt, amit ők is viszonzottak; Pált azonban lova — a lövéstől megbokrosodva — ledobta, s ezt a betyárok annak vélték, hogy az ő lövésük az őrsvezetőt találta, minek folytán most nem is lőttek többet; hanem csak azon iparkodtak, hogy a messze távolban eltűnhessenek.

Az elszabadult és megvadult lovat csak nagynehezen, a másik lónak melléje vezetése által sikerült megfogni, ami az üldözőkre nézve nagy hátrány volt, mivel ezalatt a betyárok ismét jó tova hajtottak.

Akinek a szó nem fáj, nem fáj annak a bot sem.
Socrates.

Amit vissza kell szerezniük. Brassó.

Pál Dániel azonban nem tágitott, hanem újból lovára ülve, utának vágatott; de miután lova közönséges parasztló volt, Igar községhez közel már kezdett lankadni s csak néha-néha lehetett ügetésre bírni, ami egyébiránt nem is csoda, mert hisz idáig a kerülő utak beszámításával már legalább is 18 kilométer távolságot hagytak hátra, még pedig többnyire sebes vágatással.

A betyárok Igarban meg nem állva, tovahajtottak a füredi patikus tanyájára, hol kissé megpihentek és egy kétszövű vadászfegyvert is raboltak.

Az üldözők ez alatt Igar községben Széki Péter nagybirtokoshoz tértek be — azon célból, hogy elfáradt lovaikat pihentekkel cseréljék ki. Dícséretére legyen mondván, a nevezett úr azonnal két jó lovat bocsátott rendelkezésükre.

Pál Dániel egy szürke ménre ült, ez azonban a tok nélküli (a tok útközben leesett) szuronynak pengésétől, ami a kardhüvelyhez történt ütődésből származott, és a lengő tollbokrétától úgy megijedt, hogy fején keresztül az őrsvezetőt ledobta, aki saját szavai szerint esés közben a levegőben bukfencet vetett és úgy pottyant egy ott levő verem tetejére, hogy a körülállók azt hitték, miként soha többé fel nem kel; hanem szerencsére mégsem történt nagyobb baja, s csakhamar talpra állott és egy más lovat kért, melyet megkapva szerencsésen rá is ült.

Most már aztán jó pihent lovakkal vágattak a betyárok nyomán, s az előbb említett patikus tanyától nem messze, ismét lőtávolságra érték el őket. Az őrsvezető okulva az előbbi eseten, — tüzelés céljából — leszállt lováról s ezt a kocsisnak adta tartani. A betyárok ezt látva, szintén megállottak és a kocsiról leszállva, erős lövöldözéssel jöttek az üldözők felé.

Az őrsvezető háromszor akart rájuk löni, de töltényei — a gyutaesok rosszasa miatt — épen e válsá-

gos pillanatban nem sülték el; hanem azért mégsem hátrált, ami a betyárookra oly hatással volt, hogy ők mentek vissza.

A kocsis e kis harctól úgy megijedt, hogy mind a két lóval el szándékozott tűnni a helyszínéről; az őrsvezető azonban még jókor észrevéve a már hátrálót, utánna kiáltott, hogy hozza vissza legalább az ő lovát, s amíg ez megtörtént, addig az el nem sült 3 drb töltényt kereste ki a hóból és zsebébe tette. Ebből is látszik, hogy teljes higgadtságát egy pillanatra sem veszté el.

Mindez csak rövid pár perc alatt történt, s Pál Dániel ismét lovon termett és a betyárok felé tartott; a kocsis azonban jobbnak látta visszavonulót fuvatni, s úgy otthagya Pált a faképnél, mint valaha Szent Pál az oláhokat.

A betyárok látva, hogy üldözőjük nem akar tágitani, és kocsin bajos lesz előle megmenekülni, — lovaik istrángjait gyorsan elvagdálva, lóra pattantak és a kocsit otthagya, Lovassy Ákos földbirtokosnak a mostani összetűzés helyétől körülbelül egy mértföldnyire fekvő tanyája felé nyargaltak.

Az őrsvezető meg akarta őket előzni s egészen egyenes irányban szintén azon tanyának tartott, nem tudva, hogy ez irányban posványos talajra találand. Sajnosan kellett ez alkalommal tapasztalnia, hogy a csendőrségi szolgálat egyik főkélléke — a személyi ismeretek mellett — a pontos helyi ismeret. Midőn ugyanis feltett szándékát már majdnem elértnék hitte, egyszerre csak azt vette észre, hogy lova lába alatt törik a jég s előtte egy hóval takart terjedelmes jégtábla áll, melyen keresztül haladni lehetetlen. Nem volt tehát mást mit tennie, mint arra felé, amerre a betyárok mentek, szépen megkerülni a mocsár-tengert. Ennek következtében — a betyárok mindamellett, hogy lovaik már igen fárad-

tak voltak — némi előnyt nyertek, s így volt annyi idejük, hogy a tanyán — a lakók határozott ellenszegülése dacára — az istállóból két pihent lovat elraboljanak. Mire azonban az istálló mögé felre vonultak, akkorra az őrsvezető is ott termett, s lováról leszállva, gyalog sietett az istállóhoz.

Szerencsére a menekülő betyárok útjába egy jókora vizes ér esett; ezen már akkor, amikor az őrsvezető néhány száz lépésnyi közelre ért, Erdélyi átment volt. Kozma lova azonban sehogysem akart a törekeny jégre menni, s így addig, míg itt vesződtek, annyira utólérte őket az őrsvezető, hogy hangját meghallhatták.

Szabályszerűen felszólította tehát őket, hogy adják meg magukat; erre azonban lövéssel feleltek, amit az őrsvezető hasonlóul viszonzott. Egész kis csata fejlődött ki köztük.

A betyárok hol revolverből, hol vadászpuskából csak úgy szórták a lövedékeket; az őrsvezető pedig „Krupacsek-féle” nyolclövetű tárkarabélyából a válságos helyzethez képest elég higgadtan célzott, mert néhány lövés után Erdélyi golyótól találva lefordult a lóról és azt kiáltá: — No most már megadom magamat.

Kozma ezt látva és hallva, szörnyű káromkodásban tört ki s így kiáltott hozzá: — Pajtás! ne add meg magad, míg csak egy csepp véred lesz. Hát azért vagy betyár, hogy egy zsandár kifogjon rajtad?

Erre Erdélyi mintegy felvillanyozva talpra ugrott és lovát újból megfogta. Sebe erősen vérzett ugyan, de nem volt életveszélyes.

Most mindketten lovaik mellé állottak, s ezek által fedve, a hátukon keresztül lövöldöztek.

Az őrsvezető, a lovakat kímélendő, ezek hasa alá, a betyárok lábaira célozva, viszonzta lövéseiket, aminek következtése az lett, hogy mind a két betyárnak lába könnyű sebet kapott. Ekkor azonban töltényei elfogytak, s az előbb el nem sült három tölténnyel tett új próbát, de hasztalanul.

Szerencsére a betyárok az őrsvezetőnek e végzetel-jessé vált helyzetét nem vették észre, hanem inkább azt hitték, hogy most már azért nem löv oly gyorsan, mert jól célba akarja őket venni.

Itt azon pillanatot következett be, amelynek esélyeit a véletlennek szoktuk tulajdonítani, s ha színpadon adnák elő, azt mondaná róla a bíráló, hogy képtelenség. Hanem, hát a régi közmondásnak igaza van: „a bátrak a szerencse segítői”.

Az őrsvezető tehát, mint már előbb említettük, képtelen volt több lövést tenni, s ez egyenlőtlen tusában kétségtelenül vesztes fél leendett volna, ha helyzetét ellenei felismerik; hanem ezek éppen e percekben valami megmagyarázhatatlan befolyásnak engedve, lovaikat oda hagyták és gyalog kezdték menekülni. Csak ekkor kiáltott aztán az őrsvezető a tanyabeliekre, hogy hozzanak neki puskát és töltényt, mert már nincs több tölténye. Azonnal kapott is egy hátultöltő kétesövű vadászfegyvert és hozzá elegendő mennyiségű, postasörrel töltött löszert.

Ezután ő is gyalog a rablók után sietett; átmenve a fentebb említett vizes éren, Erdélyinek ott hátrahagyott lovát elfogta és erre ráülve, egyenesen tova vágatott, — útjába azonban ismét akadály gördült. Egy széles árok volt ott, melybe lova belebukott, maga pedig a ló fején keresztül az árkon túl esett. De csakhamar összeszedte magát, s vissza se nézve, folytonos lövöldözéssel gyorsan haladt a már lankadó betyárok felé, akik lövéseit mindig kétszerezve viszonzták. Csupán a szerfeletti izgatottságnak lehet tulajdonítani, hogy annyi lövés közül egy sem okozott sebesülést.

Igy küzdve, nagy erőfeszítéssel eljutottak a betyárok egy kis tanyához, mely körülbelül egy óra járásnyira fekszik az előbbi tanyától. Itt lovakat nem találván, a tanyást lovak kirendelése végett az innen mintegy félórás járásnyira levő Vajda János-féle tanyára előreküldték, — agyonlövéssel fenyegetvén őt, ha akkorra, amikor ők odaérnek, két lóval készen nem várja.

Igazán csodákat mivel az önfenntartás ösztöne. E két betyárnak vére több, mint egy óra óta festé a havat, minden lépésüket véresöppek jelölik, s ők még folyton menekülésre gondoltak, ami valószínűleg meg is történt volna, ha a Vajda-féle tanyát elérhetik; az alatt azonban ismét a szerencse istennője jött az őrs-

vezető segítségére, még pedig igen szeszélyes alakban. Ugyanis a vele előbb elbukott ló az árokból kimászván, egyenesen utána ügetett, mintha csak kínálkozott volna, hogy üljön fel rá újra. Természetesen éppen kapóra jött; Pál Dániel, kibén a székely vért lovaglásának annyi balesete sem változtatta vízze, hirtelen rászökött és az utóbb említett tanya felé vágatott, hogy a betyároknak általa már sejtett szándékát megghiúsíthassa. Cél is ért, mert hamarabb odaérkezett, mint azok, s így onnan a már szóban volt kis tanya felé terelte őket vissza. Így folyt le azután az erős küzdelem utolsó felvonása.

A betyárok a tanyára érve, állást foglaltak a fal mellett. Kozma egyre töltött, Erdélyi pedig a fal szeglete által fedve, folyton lövöldözött.

Pál Dániel lováról leszállva, néhány lövést szintén tett feléjük, de lövései a teljesen fedett állásban levőket nem találhatták.

Ekkor Erdélyi így szólt az őrsvezetőhöz:

— Komám távozz, ha kedves az életed.

— Én az életemmel nem gondolok, — viszonzá Pál — hanem arra esküszöm, hogy addig nem távozik, míg magukat meg nem adják, különben vagy én halok meg, vagy maguk.

— Lőjj hát inkább agyon, — mondja Erdélyi — de én nem adom meg magamat.

— Könnyű onnan a fal mellől beszélni, — vágott vissza Pál — de ha olyan nagy vitéz vagy, állj ki velem a síkra, mint én veled.

E felingerlésre számított szavak nem téveszték el hatásukat.

— Aki anyala van! — kiáltott fel Erdélyi — még az én bátorságomban mer valaki kételkedni! — Ezzel kingrott a ház elé.

E pillanatban Pál fegyvere eldördül s Erdélyi orra bukik; de csakhamar ismét felkél és puskáját forgópisztolyaival együtt eldobva, Pálhoz közelít s így szól:

— Most már megadom magam, csak arra kérlek, hogy meg ne köss.

Igen természetes, hogy ezt a szerény kérését lehetetlen volt figyelembe venni; megvasalta bíz' őt Pál Dániel s úgy adta át őrizetre az onnan mintegy hatszáz lépésnyire álló és bámuló embereknek.

A másik betyár az alatt a tanya végén levő tehén-ólba bújt el, de többszöri felszólítás dacára sem volt hajlandó magát megadni. Csak úgy vaktában berontani az ólba, felette veszélyes lett volna, mert a támadó egészen kitette volna magát a betyár lövésének és vakmerőségeért kétségkívül szigorúan kellett volna meglakolnia.

Az őrsvezetőnek mindezt meggondolni pillanat műve volt. Azáltal vélt tehát a dolgon segíteni, hogy egy fejszével az ólnak deszkafalán lyukat vágott, melyen keresztül meg akarta nézni, hogy vajjon mit csinál és minő helyzetben van a betyár; benn azonban szurok sötét lévén, e mesterkedés nem vezetett célhoz. Látva, hogy így nem boldogulhat, csendesen az ajtóhoz lopódzott s azt egy erős rugással a kilincs felől levő szélén felszakította és gyorsan a fal mellé ugorva, puskája csövével az ajtót annyira betolta, hogy a szemben levő szénaboglya mellett álló emberek az ólba benézhettek; de úgy se lehetett kivenni, hogy a betyár hol van. Az emberek azt állították, hogy bizonyosan a padlásra ment fel; ez az állítás azonban az őrsvezető személyes meggyőződése folytán valótlannak bizonyult s így mindent egybevetve, csak az a lehetőség forgott fenn, hogy az illető nem lehet máshol, mint az ajtó mögött; az őrsvezető tehát ezirányban az ajtón keresztül két lövést tett, mire Kozma azt kiáltotta, hogy most már megadja magát s az őrsvezető az ólba bátran bejött.

Erre Pál Dániel azt parancsolta neki, hogy a revolvert azonnal dobja el, amit az illető megtevéen, az őrsvezető bátran belépett hozzá s egy polgári egyént előszólított, hogy vegye ki oldaltáskájából a láncot és bilineset és bilineselje meg vele Kozmát, addig pedig, míg ez foganatosítottatott, ő maga készen tartott fegyverrel őrködött a betyár minden mozdulatára.

Igy azután Kozmát is az ólból kihozva, Erdélyivel összekötötte.

Ez történt pontban délutáni öt órakor; tehát az összes üldözés nyolc órai időbe került, mely idő alatt

Az új londoni lordmayor bankettje, amelyen Chamberlain híres békebeszédét elmondotta és békepotharat ivott a német követtel, Stahmerrel. Az asztalnál, balról jobbra: Winston Churchill, Austen Chamberlain, Stahmer, a német követ, a spanyol követ (áll), Missis Baldwin, Baldwin, Bower, a lelépő lordmayor, Sir William Pryke, az új lordmayor és felesége.

az illetők össze-vissza legalább is 30 kilométer utat végeztek.

Első gondja volt ezután az őrsvezetőnek a betyárok sebeit megvizsgálni s egy polgári egyén által jól megmosatni és bekötöztetni.

Gyalog lehetetlen volt a foglyokat tovább kíséni, mivel Kozma annyira elgyengült, hogy száz lépésnyire sem lett volna képes menni.

Ezt látva a már előbb is említett s az üldözést folyton figyelemmel kísért Lovassy Ákos földbirtokos, befogatott négy lovat és valóságos diadalmenettel szállította be őket Tiszafüredre, ahová éjjel 11 órakor érkeztek meg; de a késő idő dacára, a betyárok elfogásának híre, mint a villám futotta be az egész várost úgy, hogy mikorra a foglyok gyógykezelésére elhivatott orvosok a csendőrlaktanyába megérkeztek, már majdnem az egész város a laktanya körül tolongott, az elfogás részletei után tudakozódott s kíváncsiságát kielégítve, azzal a tudattal, hogy a hírhedt gonosztevőktől nem kell tovább rettegnie, boldogan hajta le fejét az éjjeli nyugalomra.

Ha valaki azt kérdezte a betyároktól, hogy miért nem adták meg magukat lövés nélkül, így szóltak:

— Hisz, ha betyár létünkre gyáván adtuk volna meg magunkat, nem is mernénk ember szeme közé nézni a szegénytől.

Végül egy tőlük elvett kétesövű puskával, hat darab revolverrel és 75 tölténnyel, mint bűnjelvényekkel együtt, az egri kir. törvényszékhez szállították be, hol a városi összes intelligencia alig várta, hogy a szomorú hírre vergődött két betyárt megláthassa. Itt még a börtönben is egyre azt beszéltek, hogy ők bizony nem bánják, ha fel is fognak akasztatni; hanem azt igazán szégyenlik, hogy most egy ember fogta el, holott ők előbb annyi pandúrt megugrattak.

Midőn ezt a kétségkívül ritka szép eseményt a kassai m. kir. IV. számú csendőrpáncsnokság alá-

rendeltjeivel főbb vonásokban közlé, a tény méltatásának a következő sorokban adott kifejezést:

„Az 1882. évi november hó 30-án kelt 156/sgdt. számú parancs határozottan megtiltotta a parancsnokságbeli csendőrségnek az 1883. évi január hó 1-je előtt teljesítendő szolgálatot. Helyes volt-e tehát az őrsvezető fellépése? Erre a szolgálati szabályzat I-ső részének 68. pontja határozottan megfelel; „ha az alárendelt valamely parancs teljesítése közben oly viszonyokra és körülményekre bukkan, melyeket az előjáró a parancs kiadásakor előre nem láthatott és új parancs kieszközlésére sem idő, sem alkalom nincsen, akkor belátása szerint változtathatja a vett parancsot, amelyért természetesen azután a teljes felelősséget vállalja el;” már pedig ez esetben senki sem gondolhatott arra, hogy akadjon két betyár, ki a szolgabírói székhelyre, egy 6846 lélekszámú városba fényes nappal bejönni és ott rabolni merészeljen. Így az őrsvezető esakis kötelességét teljesítette, midőn ilyen körülmények között ezen két betyár elfogását magának célul tűzte ki, azt befejezetlen hagynia nemcsak nem férfias és egy csendőrhöz nem méltó eljárás lett volna, de szabályainkkal is összeütköző.

Hogy ő a kivezényelt két csendőrtől elvált és tényleg külön járort képezve az üldözést — még hozzá egyedül — folytatta, ezt menti azon körülmény, hogy itt minden perenyi késés a sikert veszélyeztette volna; ehhez járult, hogy teljes bizalma volt jó fegyveréhez s tudta, hogy egy ily fegyverrel ellátott bátor és elszánt csendőr két betyár letartóztatására teljesen elégséges, ami különben ez esetben fényesen be is bizonyult.

Erre sokan azt is felhozhatják, hogy az őrsvezetőnek szerencséje is volt; igaz! de az is igaz, hogy mindenkinek, aki válságos pillanatokban elszántan, minden habozás nélkül, bátran lép fel, fellépésének biztos sikere is lesz, mert épen a fellépés módja dönt minden esetben. Ha egy csendőr szolgálatát nem ismerve, nem biztos eljárásának törvényessége felől, vagy ha bátorja-

lan és előbb tétovázva, habozva lép fel, ezt az ellenfél ösztönszerűleg azonnal érzendi. Az ily szomorú fellépésű csendőr eleve számíthat az ellenszégülésre és olyan ellenállást idéz ezen fellépése által elő, melyet azután legyőzni alig lesz képes; míg ellenben bátor és határozott fellépését csaknem mindenkor siker koronázza. Ez különben lélektanilag is eléggé indokolt, mert vajmi kevés oly merész ember akad, kit egy bátor és határozott megtámadás meg nem döbbenetene, vagy meg nem félemlitene; ha pedig ez egyszer elérve van, akkor a legyőzés könnyű; miután az illető első megdöbbenésében a neki kínálkozó előnyöket felhasználni nem képes, minek természetes kifolyásul egyik ügyetlenséget a másik után követi el és így maga adja az előnyt megtámadójának. Ily előnyöket szerzett a higgadt, bátor fellépés Pál őrsvezetőnek a kérdéses két rablóval szemben.

Pál Dániel őrsvezető eme hősies tette által az egész vidék hálás elismerését és tiszteletét vívta ki és miután ő egy testület tagja és egy testület egyes tagja által elkövetett tett, legyen az jó vagy rossz, az egész intézményre kihat, fent leírt ritka szép tette is az egész csendőrség jó és szép hírnevét emelte és szilárdította meg.

E tettért, továbbá a közelmúltban egy 70 éven felüli tehetetlen aggnak ugyancsak saját élete veszélyeztetésével a tűzhaláltól eszközölt megmentésért, amidőn maga is égési sebeket kapott, Pál Dániel őrsvezető, tiszafüredi őrsparancsnok, ő császári és apostoli királyi Felségének Bécsben 1883. évi február hó 3-áról kelt legfelsőbb elhatározása folytán a koronás ezüst érdemkereszttel tüntetett ki s ezenkívül a belügyminiszter úr ő Nagyméltóságának magas rendelete folytán 100 forinttal jutalmaztatott meg, mely érdemjellel és jutalmazással február hó 27-én gróf Beckers Alfons m. kir. csendőrőrnagy, szemlésez törzstiszt úr által, a csendőrpáncsnokságtól nyert parancs folytán, Egerben, személyesen és ünnepélyesen feldisznított, illetőleg ellátatott.

Csendőrök! rajtunk a sor, hogy a jó hírnevet ügyetlenségek, tudatlanságok és bátoratlan fellépések által le ne rontsuk, mert amilyen dicsérendő azon egyén, ki testületének dicsőséget szerez, épen olyan megrovandó az, aki arra szégyent hoz."

Jó tanács.*

Gyöngyvirágos, nefelejttes a patak,
Bele sűrű bánatkönnyek hullanak;
Egy kis leány jár annak a partjára,
Orvosságot keresni a bajára.

"Ugyan-ugyan, falu gyöngye, rózsája!
— Ekként szól egy deli csendőr hozzája —
Miért eped, mi bánat van kebelén?
Megrabolta tán valami rossz legény?"

"Ne kérdezze a csendőr úr, mi bajom,
Ne kérdezze könnyem miért hullatom . . .
Megátkozom ezt a cudar világot,
Éltem arany virágára mért hágott."

"Ejnye bizony! tán a szíve elveszett,
S azért sirja azt a bánatkönnyeket? . . .
Tanácsolok orvosságot sebére:
Lopja el a legény szívét cserébe."

"Tanácsa jó, de hogy ha megfogadom,
Nem lesz-e majd a lopásért nagy bajom?" . . .
"Ne búsuljon, nincsen ennek törvénye,
Nincs beírva a csendőrök könyvébe."

Szelestey K.

* Lapunk múlt évi 23. és 24. számaiban ismertetett Szelestey-féle Csendőrségi Zsebkönyv 1884. évi kiadásából.

Portyázás.

"Egy volt csendőrszázados kiirtotta a családját és utána öngyilkos lett" kiabált felénk a napilapokból egy, a közelmúltban történt borzalmas családi tragédia véres szenzációja. A megrázó dráma szerencsétlen áldozatai iránt érzett őszinte részvétünk sem nyomhatta el bennünk, csendőrökben a megdöbbenést, hogy a szeszélyes véletlen újra egy véres szenzáció középpontjába hurcolta testületünket. A tragédiának immár halott főszereplője ezelőtt huszonöt esztendővel tényleg csendőrtiszt volt. Nyolc évi szolgálat után hadnagyi rendfokozatban távozott tőlünk, de mióta az egyenruhát levetette, volt már állami, fővárosi tisztviselő, meg vendéglős is. Birkózott az étellel, próbált így is, úgy is, de mindig volt tiszthez illő, tisztességes módon megélni, nincs reá okunk, hogy kitagadjuk, még ha kilépésével meg is szakadtak a kötelékek, amelyek a testülethez fűzték. Nem is erről van szó, hanem arról, miért kiáltják éppen csendőrtiszt mi voltát világgá, miért helyezik éppen azt előtérbe, mikor azóta már három más életpályán is működött s élete tragédiáját bármelyikkel is vonatkozásba lehet hozni, csak éppen csendőrtiszt múltjával nem. Megmondjuk miért: mert így nagyobb a szenzáció és jobban fogynak a lappeldányok. Nem azért, mintha egy fővárosi tisztviselő vagy egy vendéglős rémtette kevésbé tragikus lenne és kisebb feltűnést keltene, mint egy volt csendőrtiszté, hanem, mert a tiszti kardbojthoz és a csendőr nevéhez fűződő általános fogalmak rejtélyesebbé teszik az eset indító okait és kíváncsibakká az embereket. Ezen mi már nem tudunk segíteni, mert ez az üzleti része a dolognak, ahhoz pedig mi nem értünk. Igaz fájdalommal veszünk búcsút volt bajtársunktól és szerencsétlen sorsú családjától, de talán nem leszünk kegyeletsértők, ha a tragédia legtávolabbi vonatkozásától is mossuk kezeinket és a Hajdu Gyula rég levetett csendőrhadnagyi dolmányát.

A halottakról jót, vagy semmit — mondja a közmondás. Nem is akarunk mi Hajdu Gyuláról semmi rosszat mondani, csak magához a tragédiához van néhány szavunk, nem az immár halottak, hanem az élők számára. Az öngyilkosság sohasem volt megoldása az élet bajainak, csak menekülés előlük. Némelyek sietve Amerikába vitorláznak, hogy egy, itt becstelenül befejezett élet helyett „ujat“ kezdjenek, mintha bizony egy elvesztett becsületet úgy lehetne újra „megszerezni“, mint egy elprédált autót s csak kevesen vannak olyanok, akiket még egy egyszerű és természetes s egyéni becsületükre semmi makulát nem vető üzleti veszteség is a halál karjaiba kerget. Hajdu Gyula e kevesek közé tartozott. Hétszázmillió koronát kellett volna a vagyonából feláldoznia. Ha kifizette volna, megmaradt volna talán még egy-kétszáz milliója, de a felesége és a három gyermeke is. Inkább a halált választotta. Nem jutott eszébe az a sok ezer családapa, akinek nem három, hanem hat gyermeke van, de ötmillió koronája sincs számukra.

Egy amerikai orvos kloroformmal megölte a leányát, aki gyógyíthatatlan betegségben szenvedett. A bíróság — ha a hír igaz — az apát felmen-

tette. A probléma, hogy vajjon joga van-e az orvosnak a társadalom és esetleg a beteg érdekében is a gyógyíthatatlan betegségben szenvedőket megölnie, régóta foglalkoztatja a szakköröket és a társadalmat. A tudósok vitatkoznak, terjedelmes elméleteket állítanak fel mellette és ellene, de eddig még nem jutottak túl az elméleten, az amerikai orvos volt az első, aki elméletét megvalósította. Nem vagyunk hívatottak, hogy a vitába beleszóljunk, nem is akarjuk megtenni, csak éppen az eset kapcsán jegyezzük meg, hogy mi is a javaslat ellenzői közé tartozunk. Mert gyógyíthatatlan betegség nincsen, legfeljebb csak olyan, amelyet az orvosok ma még nem tudnak gyógyítani. De ki tudja, hogy vajjon holnap nem tudják-e már? Hiszen az orvostudomány eddigi tapasztalatai bebizonyították, hogy a természetnek minden betegségre megvan a maga ellenszere s egy betegség gyógyíthatósága vagy gyógyíthatatlansága egyedül azon mulik, hogy annak természetadta ellenszerét ma találják-e meg, vagy holnap. E téren a — sokszor még véletlenül is muló — felfedezések egymást érik s évről-évre kevesbedik a gyógyíthatatlannak tartott betegségek száma. Vajjon nem veszélyeztetné az orvostudomány fejlődését, ha az orvos egyszerűen arra az álláspontra helyezkedhetné, hogy a beteget, akit nem tud meggyógyítani, megölje? Túlságosan könnyű és kényelmes dolog lenne így orvosnak lenni. Betegnek már kevésbbé.

Amerika és Anglia után most már Németország próbál egyenruhás női rendőröket alkalmazni. Azért emeljük ki, hogy egyenruhásakat, mert pl. a berlini rendőrség szolgálatában is már évek óta vannak női alkalmazottak, akik azonban csak bizalmas megfigyelő szolgálatot teljesítettek. Most már egyenruhát is kapnak, a legújabb divat szerint természetesen. Nem vonjuk kétségbe, hogy a berlini rendőrök női kollégái új hivatásukban is kitesznek magukért, de azért valahogy mégis jól esik nekünk a megnyugvás, hogy minket csendőröket egyelőre talán mégsem fenyeget olyan közélről az a — pardon — veszedelem, hogy a nyugati példára hivatkozva, nálunk viszont női csendőröket alkalmazzanak. Mert hiszen igaz, hogy próbacsendőrbajtársaink sokkal jobban kihúznák magukat, ha csak rajonkint is egy-egy „jó megjelenésű” bajtársnő volna a szakaszukban, az is biztos, hogy a szeszitalnak szolgálatban való élvezése egy csapásra megszűnne, ha a csendőr, mondjuk, a nejével portyázna, no meg az örsfőzőnő sem ülne többet a szomszédban, mint a konyhában, ha egy szakértő és erélyes „örmesternő” volna a gazdálkodásvezető, aki esetleg maga is a szomszédban lenne s az örsfőzőnőt hazakergetné, de hát mindeme tagadhatatlan előnyök mellett mégis csak volnának nehézségek is. Nem lehetne például járőrvezetőt találni, mert ugyan melyik nő ismerné el, hogy idősebb a másikkal? És lehetne-e valamilyen tanfolyam számára csak egy kicsi tanteremre való „hallgató”-nőt is találni? Egyszóval az eszme szép, de a kivitel nehéz, nagyon nehéz. Lehet különben, hogy a női csendőrök szépen festenek (különösen a pestiek, azok értenek legjobban hozzá), de mi ezúttal kivételesen mégis csak maradiak vagyunk s a berlini rendőröket illetőleg egyelőre megmaradunk az irigységnél, ami beszél belőlünk.

Figyelő.

A sajtó a nyomozás szolgálatában.

Írta: ZSOLDOS BENŐ

budapesti kir. büntetőtörvényszéki bíró.

E lapok hivatásos olvasói előtt, kik napról-napra a bűnügyi nyomozás sokszor kemény próbára tevő feladatainak megoldásán fáradoznak, nem is szükséges tüzetesebben bizonyítani, hogy a modern sajtó széleskörű nyilvánossága számos esetben milyen kitűnő segítő eszköze a nyomozás előbbvitelének. Ma már az újságolvasó nagyközönség a lapokban sokszor kimerítően leírt bűnesetek nyomán szinte önkéntelenül maga is elősegítő munkássá vá szegődik egy-egy megrekedt bűnügy rejtettebb nyomainak napfényre derítésében s ennek révén az eljáró csendőrség vagy rendőrség akárhányszor fölöttébb hasznavehető adatokra tesz szert az ilyen dilettáns-nyomozók közreműködése folytán. Természetesen, vannak a nyomozásnak oly mozzanatai és körülményei, amikor a felderítés alatt levő adatoknak a sajtó útján való nyilvánossághozatala esetleg az egész nyomozás sikerét veszélyeztethetné, de általában véve a sajtó nagy nyilvánossága a nagyobb bűnügyek részleteinek kellő felderítése szempontjából csaknem nélkülözhetetlen.

A bűnügyi nyomozás történetének elmúlt időszakából szakaiból itt olvasóimnak egy-két jellegzetesebb esetet, melyekben annak dacára, hogy a hírlapírás még jókora messzeségben állott a mai fejlettségétől: éppen a lapok közlései vezettek a bűncselekmények elkövetőinek kétségtelen nyomaihoz.

Az angol közigazgatási hatóságok elég korán felismerték annak szükségességét, hogy egy kizárólag a rendőri nyomozás céljait szolgáló újságban bocsássák közre rendszeresen a nyomozás alá vett bűnesetek felderítéséhez felhasználható adatokat. Nemsokára száz esztendeje lesz annak, hogy a londoni rendőrhatalóságok 1828-ban megindították a „Police Gazette” című, mai napig is nagyszerűen szerkesztett saját külön rendőri újságjukat, amely példát később az irek is követték a Dublinban megjelenő „Hue and Cry” című bűnügyi újság kiadásával. Ma már a művelt világ minden államában vannak szakszerűen szerkesztett, igen jó csendőrségi avagy rendőrségi lapok, amelyek mind a nyomozó hatóságoknak úgyszólván nélkülözhetetlen segítő eszközei. De most éppen nem ezekről a speciális célokat szolgáló sajtóorganumokról akarok szót ejteni, hanem azokról az esetekről, melyeknél a nagyközönség körében elterjedt napilapok közlései révén sikerült a büntettes kilétét kideríteni.

Az angol nyomozó hatóságok minden ügyességét a legerősebben próbára tevő eset volt a múlt század vége felé egy bizonyos Franz Müller nevezetű német ember bűnügye, akit egy Briggs nevű londoni polgár meggyilkolásával gyanúsítottak. Ámde jó darabig semmit sem tudtak reábizonyítani, míg aztán váratlanul egy fuvaros jelentkezett a londoni Scotland-Yardnál, közölve, hogy az egyik londoni újságban olvasta e bünténnyel kapcsolatban annak a kalapnak a leírását, melyet abban a vasúti kocsiban találtak, hol a nevezett áldozatot megölték s miután a lap közölte a kérdéses kalap készítőjének és a kereskedőnek a kalap bélésébe nyomott nevét is: mindjárt visszaemlékezett, hogy nem sokkal a büntett elkövetése előtti időben ő ugyanannak a kalaposnak a boltjában egy éppen olyan alakú és

nagyágú kalapot vásárolt egy Franz Müller nevű német ember részére, aki akkoriban az ő albérlője volt. Ez a Müller azután, hogy ő a gyilkosság elkövetéséről olvasott az újságban: egy kis skatulyát ajándékozott az ő (a fuvaros) kis leányának, amelyben az ékszerészek egyes ékszereket szoktak csomagolni. A dobozon rajta volt az illető ékszerész neve és lakóhelye is: — „Death, — Cheapside“.

A fuvaros által bejelentett részletek annyira fontos adatok voltak, hogy a nyomozást most már kizárólag ebben az irányban vezették tovább. A Death nevű ékszerészt nem volt nehéz előkeríteni, aki mindjárt felmutatott egy finom művű aranyláncot, melyet egy német ember cserélt be nála egy másforma kidolgozású másik aranyláncért. A felmutatott lánc pedig — mint azt a nyomozás azonnal megállapította — a megölt Briggs tulajdona volt. Müller elvette méltó büntetését.

Az angol és francia társadalomban óriási szenzációt idézett elő annak idejében egy előkelő angol úr: Lord William Russel meggyilkolása. A nyomozás roppant nehezen indult, mert a büntett színhelyén semmi legkisebb nyom sem maradt a gyilkos után. Az akkori angol és francia napilapok minden rendelkezésre álló adatot leközltek.

Egy jó forgalmú kisebb vendéglő tulajdonosnője: Madame Pioline az egyik lapban szintén olvasott a gyilkossággal gyanúsított egyén letartóztatásáról, akinek személyleírása után azt a Courvoisier nevű fiatalembert ismerte fel benne, ki a büntett előtti időkben mint pincér az ő alkalmazásában állott. Most már eszébe jutott az is, hogy ez az ember a Lord Russel megölése után pár nap múlva eljött hozzá, arra kérve őt, hogy megörzés végett nála hagyhasson egy barna papirosba burkolt csomagot, melyet az asszony aztán felbontatlanul el is tett, a férfi pedig azóta sem jelentkezett érte.

Madame Pioline most már felbontotta a csomagot s abban egy rakás finomművű ezüstműt és sok más értékes tárgyat talált. Azonnal jelentést tett a rendőrhatalóságnál, mely aztán a nyomozás rendén teljes bizonyossággal megállapította, hogy a Courvoisier-féle értéktárgyak egytől-egyig a megölt lord dolgai voltak. A gyilkos kiléte még bizonyosabbá vált akkor, midőn a Madame Pioline feljelentése után a detektívek a Courvoisier hálókamrájában, annak ruhaszekrénye alatt egy másik, ugyanolyan barna horítékú csomagban megtalálták a Lord Russel ismeretes Waterloo-érmét, aranygyűrűt és egy tízfutó bankjegyet. A bűnös tehát lépre került, de ez talán sohasem történhetett volna meg a sajtó közreműködése nélkül.

A sajtónak a nyomozás terén való elismert nagy jelentőségére vonatkozóan jellemző esetként szokták még felhozni azt is, hogy a hírhedt Lefroy nevű gyilkos kézrekerülése is kizárólag annak volt köszönhető, hogy a „Daily Telegraph“ című, rendkívül elterjedt londoni napilapban közölt arcképe után felismerték és a nyomozó hatóság kezére juttatták.

Azóta a nyomozás technikája — amint tudjuk — hatalmas lépésekkel haladt előre s a megszokott büntetések arcképének minél szélesebb körben való közzététele és terjesztése ma már egyik elengedhetetlen feltétele a nyomozó eljárás szabályszerű vezetésének...

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

Az olasz csendőrség.*

Első függelék a királyi csendőrség szervezeti szabályzatához.

Az 1922. évi december hó 31-én kelt 1680. számú királyi rendelet alapján kiadja a belügyi államtitkár, a minisztertanács elnöke.

Rendelet.

A királyi csendőrség különleges szolgálatának rendjét és működését a következő intézkedések szabályozzák:

I. FEJEZET.

Beosztottak és parancsnokok.

Beosztottak.

1. §. A királyi csendőrség különleges szolgálatánál a következő beosztottak működnek:

a) beosztott tisztek:	
századosok	30
alantás tisztek	78
b) beosztott altisztek:	
járási főrmester	1000
főrmester	2000
örsmester	2300
örsvezető	1700
c) beosztott legénységi egyének:	
tisztesek és csendőrök	5000

2. §. Az altisztek létszámában a következő kategóriák foglaltatnak:

1. A „nyomozók“, azaz az igazságügyi, politikai és közigazgatási rendészet és a nyomozó szolgálat ellátására beosztott egyének, összesen 4800 főnyi létszámában.

2. A „műszakiak“, azaz távirások, a rádió- és telefonközpontok személyzete, villanyszerelők, géplakatosok, mozgófényképezők, nyomdászok, pilóták, gépkocsivezetők, fényképészek, távjelzők, tolmácsok, gyorsírók, írodaszolgálatban gyakorlottak stb., összesen 1200 főnyi létszámában.

3. A beosztott legénységi egyének rendes szolgálatának ellátására hivatott altisztek, „ügyelők“ (vigilanti), 1000 főnyi létszámában.

3. §. A királyi csendőrség különleges szolgálatánál a rendes szolgálati teendők ellátására beosztott egyének az ügyelők (vigilanti), azaz azon tisztesek és csendőrök, akik őrszem, telefonügyelet, járőr és őrző, nyomkövetés, kíséző, karhatalmi, elővezetési és hasonló szolgálatot látnak el.

4. §. A nyomozó, műszaki és ügyelőszemélyzetet az előbbi paragrafusokban meghatározott létszám keretein belül az egyes tartományok fontosságához képest a belügyminiszter osztja szét.

Parancsnokok.

5. §. A királyi csendőrség különleges szolgálatának szervezésénél a századosok és alantás tisztek részére rendszeresített helyek betöltésére az 1922. december 31-én kelt 1680. számú királyi rendelet 10. §-ában megjelölt parancsnokok jönnek tekintetbe.

Ezek a parancsnokok három osztályba soroztatnak: századosok, hadnagyok és alhadnagyok.

6. §. A királyi csendőrség azon tisztjei, akik a csendőrségi különleges szolgálatra átvétnak, 3. osztályú

* Az olasz csendőrség ismertetéséről szóló cikksorozatunk utolsó közleményét múlt évi 24. számunkban közzeltük. Miután azonban az összes — az olasz csendőrség alapos megismerése szempontjából lényeges — rendelkezések ismertetését múlt évfolyamunkban már nem tudtuk befejezni, a cikksorozatot jelen évfolyamunkba is át kellett hoznunk. Szerk.

parancsnokokká neveztetnek ki, ha alhadnagy, 2. osztályú parancsnokká, ha hadnagy és 1. osztályú parancsnokká, ha századosi vagy ennél magasabb rangot viselnek.

II. FEJEZET.

Kiegészítés, kötelezők, illetékek, korhatár, nyugdíjak.

Kiegészítés.

7. §. Azon esendőregyének, akik a különleges szolgálatban való alkalmazásukat kérelmezik, felvételi vizsgának lesznek alávetve, melynek tárgya egy szolgálat körébe eső tárgyú rövid és egyszerű jelentés. A felvételre a csendőrség főparancsnoka dönt.

8. §. Az „ügyelők” egyharmada azon altisztekből egészítődik ki, akik bár vizsga nélkül vétettek fel, de később a rendőrségi műszaki iskolát elvégezték. Az arány csak abban az esetben változhatik, ha a létszámban pótolhatatlan hiány állana be.

Kötelezők.

9. §. A kötelezők kiállításánál a királyi csendőrségnél fennálló szabályok mértékadóak.

Illetményekre vonatkozó rendelkezések.

10. §. A különleges szolgálatot teljesítő esendőregyének részére ugyanazon illetékek érvényesek, mint amelyek a királyi csendőrség hasonló rangú és rendfokozatú egyénei részére vannak megállapítva — a lóátalány kivételével.

Ha azonban az illetékek összege kevesebb volna, mint amennyit az előbbi alkalmazásban élvezett, a különbözet személyi pótlék címén folyósítatik.

A legénységi egyének ugyanazon illetékekben részesülnek, mint a királyi csendőrség tagjai.

12. §. A királyi csendőrség polgári alkalmazottjai a villanyos vasúton ugyanazokat a kedvezményeket élvezik, mint amelyekben a csendőrség tagjai részesülnek.

Korhatárok.

13. §. A korhatárokról vonatkozólag a királyi hadsereg előléptetési szabályzatában foglalt rendelkezések mértékadóak, kivéve az első osztályú már törzstiszti rangban lévő parancsnokokat, akik a katonai állományrendőrségtől jöttek át s akik részére a saját testületükben viselt rendfokozatuk részére előírt maximális korhatár lesz fenntartva.

Nyugdíjak.

14. §. A különleges szolgálatot teljesítő egyének ugyanazon nyugellátásban részesülnek, mint a királyi csendőrség tagjai.

III. FEJEZET.

Minősítések. Elöléptetések.

15. §. A kir. csendőrség különleges szolgálatot teljesítő tisztjei- és parancsnokainak minősítése ugyanazon szabályzatok alapján állítatik össze, mint a csendőrség többi tisztjeié, azon különbséggel, hogy a minősítés összeállítása előtt a rendőrhatalóság főnökének (questore) szóbeli véleményét is ki kell kérni a minősítendő tisztről. Esetenkint a rendőrfőnök írásbeli véleménye is kikérendő, mely a minősítendő tiszt személyi könyvecskéjéhez csatoltatik és annak egyik részét képezi. Olyan helyeken, ahol rendőrhatalósági főnök nincsen, az alprefektus véleménye kéri ki.

16. és 17. §. Altisztek és esendőrök minősítését azon parancsnokság végzi, melynek hatásköre alatt a csendőrségi egyének szolgálatot teljesítenek. Ezeket a minősítéseket elsősorban az illetékes rendőrközség, másodszorban a rendőrfőnök (questore) vizsgálja felül.

Elöléptetés.

18. és 19. §. A kir. csendőrség különleges szolgálatot teljesítő tisztjei és parancsnokai részére az elsőfokú előléptetési bizottság a minősítések megfogalmazására hivatott egyénekből áll.

A másodfokú előléptetési bizottság a parancsnokok részére a csapatnem magasabb parancsnokain kívül

még a belügyminisztérium egy közegéből is kiegészítődik.

20. §. A különleges szolgálatot teljesítő esendőrtisztek a kir. csendőrség egyéb altisztjei részére előírt módon alhadnagyként léphetnek elő.

21. §. Az altiszti rendfokozatba való előléptést egy az általános műveltség körébe eső vizsgálat és a különleges szolgálatba vágó gyakorlati próbaszolgálat előzi meg. Ennek módozatait és programját a belügyminisztérium határozza meg. A vizsgálóbizottság elnöke az illetékes legioparancsnok, tagjai egy rendőrhatalósági felügyelő (ispettore) és egy minisztériumi közeg.

22. §. A különleges szolgálatot teljesítő altisztek és esendőrök részére az elsőfokú előléptetési bizottság a következő tagokból áll:

a) a bizottság elnöke a rendőrhatalósági főnök vagy helyettese (vicequestore),

Igy büntetik Kínában a katonaszökevényeket.

b) a különleges szolgálatot teljesítő parancsnokból vagy a rendőrfőnök hivatalához beosztott esendőrpáncsnokból,

c) azon rendőrhatalósági egyénből, akinek hatáskörébe a csendőrségi egyén szolgálatilag tartozik.

A másodfokú előléptetési bizottság altisztek és esendőrök számára a belügyminisztérium mellé beosztott esendőrségi személyzet főnökéből és egy vez. felügyelőből (ispettore generale) áll.

23. §. A különleges szolgálatot teljesítő esendőrségnek az ügyelők (vigilanti) tartozó egyéni előléptetésük céljából a rendőrségi műszaki iskolába való felvételüket kérhetik.

IV. FEJEZET.

Felszerelés, megkülönböztető jelek, fegyverzet, laktanyák.

Felszerelés.

24. §. A különleges szolgálatot teljesítő esendőrtisztek és legénység felszerelése ugyanaz, mint a kir. csendőrségé.

A „nyomozók” és „műszakiak” kategóriájához tartozó egyének két teljes polgári ruhával szereltetnek fel, az „ügyelők” kategóriájára pedig egy teljes polgári ruhával. A „nyomozók és műszakiak”-nak csak egytizedrésze lesz a csendőrség többi tagjának kijáró szolgálati egyenruhával ellátva.

25. §. Az első ruhabeszerezésre 1000 líra, nyomozók és műszakiak részére 1500 líra ruhaátalány, a ruházat karbantartására pedig 150 líra, illetőleg 300 líra karbantartási átalány utaltatik ki, melynek megfelelő felhasználását az igényjogosultak igazolni is tartoznak. Azok, akik nem öltözködnek a kapott átalányoknak megfelelő módon, a fegyelmi következményeken kívül még az átalány visszafizetésére is kötelezettek.

Megkülönböztető jelek.

26. §. A különleges szolgálatot teljesítő altisztek és csendőrök megkülönböztető jelül a balkaron, a mell közepének magasságában egy ezüsttel hímzett bombát hordanak, hasonló kivitelben, mint sapkájukon.

A polgári ruhát hordó egyének baloldalon a kabát visszahajtott oldalán ugyanazon megkülönböztető jelet hordják a rendfokozati jelek fölött. Ezek a jelek a ruhaszövetre varratnak fel.

A különleges szolgálatot ellátó polgári ruhás altisztek és csendőrök a fentieken kívül még a nevezett megkülönböztető jelhez hasonló fémből való megkülönböztető jellel is el lesznek látva, melyet látható módon viselnek a kabát visszahajtott oldalán, mely jelvény a szolgálatot intéző fellebbvalók által adandó intézkedések szerint lesznek hordandók azon esetben, ha ennek szüksége előállana.

A nevezett megkülönböztető jelek az egyenruhával egyenértékűek.

Fegyverzet.

27. §. A kir. csendőrség különleges szolgálatot teljesítő egyenruhás tagjai ugyanazzal a teljes fegyverzetrel vannak felszerelve, mint a kir. csendőrség többi tagjai számára elő van írva. Ezzel szemben a polgári ruhás csendőrök csak ismétlőpisztollyal és szíjjas puskával és tölténytáskával vannak felszerelve. Az említett csendőrségi egyének ezenkívül bilincsel és egy előírt jelszóval láttatnak el, melynek használata magánemberek részére meg van tiltva. A polgári ruhás csendőrök botot is hordhatnak és azonkívül eldugottan egy tömegszétoszlásra alkalmas füttykőst, tarthatnak továbbá rendőrkutyákat is.

28. §. A különleges szolgálatot teljesítő csendőrségnek az „ügyelők”-hez” tartozó tagjai 2500 kerékpárral szereltetnek fel, mely kerékpárok azoknak adatnak ki, kik ezen szolgálatra alkalmasak. Kerékpárfenntartási átalány címén fejenként 150 líra illetékes, mely 3 részletben fizetetik ki.

29. §. A különleges szolgálatot teljesítő altisztek és csendőrök személyazonossági könyvecskével láttatnak el, mely a következőket tartalmazza: anyakönyvi lapszám, egyenruhában felvett fénykép, vezeték- és keresztnév, a hűvlyk-, mutató- és középujjak lenyomata, rendfokozat, szolgálati beosztás és azon kitüntetések felsorolása, melyeket az illető hordani jogosult.

Ezen személyazonossági könyvecske a polgári ruhás csendőrök által előre felmutatandó minden olyan esetben, mikor hivatalos kiküldetésben és házkutatásban járnak el.

Laktanyák.

30. §. A különleges szolgálatot teljesítő altisztek és csendőrök kivétel nélkül laktanyákban vannak elhelyezve. Felmentést más egyének részére a rendőrségi igazgató (questore) adhat. Különösen indokolt esetekben ily felmentésben nőtlen egyének is részesülhetnek.

A laktanyán kívül lakó csendőrségi egyének kötelezve vannak arra, hogy tartózkodási helyüket a laktanyában lakókkal közöljék, hogy feletteseik által bármikor találhatók legyenek.

31. §. A kaszárnnyak karbantartására irányuló intézkedések az államrendőrség irodáiba beosztott csendőrtisztek feladataihoz tartozik.

(Folytatjuk.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Kitartás eredményre vezet.

Nyomozta: MAKÓ FERENC 2. oszt. tiszthelyettes jv. és DÁVID ELEK csendőr (Piliscsaba).

Az emberi munkabírásnak megvan a maga határa, amelynél a kimerült testet és lelket pihentetni kell, különben beáll a túlerőltetés állapota. Ebből az állapotából pedig a szervezetet nehéz kiemelni, felerősíteni s olyan esetekben, amikor a munkabírási határának átlépése többszörösen ismétlődik, vagy éppen sorozatosá válik, a szervezet tönkre megy.

Vonatkozik ez az igazság nemcsak az emberi, hanem az állati erőre, sőt még a legacélosabb acélból kovácsolt gépekre is. Azokat is pihentetni és gondozni kell, hogy megfelelő időnkig üzemképesek legyenek.

Ezzel tehát nekünk is számolnunk kell, ha normális ideig szolgálatképesek akarunk maradni.

Az a határ azonban, ameddig az emberi test és szellem munkabírást veszélyes következmények nélkül fokozni lehet, egyáltalában nem általánosítható. Az egyik ember többet bír, a másik kevesebbet. Ez tehát egyéni dolog és kinek-kinek az egyéni kötelességtudása és tisztességérzete szabja meg azt a határvonalat, ameddig munkaerejét hivatásának szolgálatába állíthatja. Az országnak nemcsak az áll érdekében, hogy a lehető legjobb munkát végezzük, hanem az is, hogy amellettel teljesítőképeségünk határát a lehető legmesszebbre kitoljuk. Aki ezt a két szempontot összeegyeztetve tudja munkálkodását irányítani, a társadalom hasznos tagjai közé sorozhatja magát.

A csendőrségi szolgálat egyike azoknak a hivatásoknak, amelyeknek keretében legfőképpen az egyén becsületessége és kötelességtudása szabja meg a munkabírási határát. A napszámost, kereskedelmi alkalmazottat, hivatalnokot és a mindenféle mesterséget űzők hosszú sorát könnyen és pontosan lehet ellenőrizni, hogy a tőle megkívánt teljesítményt tisztességesen elvégzi-e.

Ezt az ellenőrzést azonban a nyomozó csendőrrel szemben nem mindig lehet alkalmazni, de baj is az már, ha a csendőr háta mögött folyton ott kell lennie az ellenőrzőnek, mert bizony sokszor csak a lelkiismeret dönti el, vajjon minden lehetőt megtett-e a csendőr az eredmény érdekében? A lelkiismeret mond ítéletet afölött, hogy egyéni munkabírási határáig elmentünk-e, avagy lustaság, kényelemszeretet, felületesség szabta-e meg annak határát?

Mert ezek a tényezők nagyon fontos szerepet játszanak a csendőr életében. A fáradtság is egyéni dolog és függ az akaratától. Sokan fáradtnak érzik, vagy mondják magukat akkor, amikor fizikai és szellemi erejük még nagy munkára volna képes. Egy-két sikertelen próbálkozás után kedvüket, reményüket veszítik és lemondanak az eredményről.

Az a csendőr, aki ehhez a fajta-hoz tartozik, valóban le is mondhat az eredményről, de egész élete munkálkodásának az eredményéről is. Az ilyen ember csak haszontalanul tengődik a többi között. Soha nem érzi a fáradtsággal, kitartással elért eredmény boldogító érzését, amely együtt jár az önelégedettséggel, önbecsüléssel. Így szemmel nézi a nálánál derekabb emberek eredményeit.

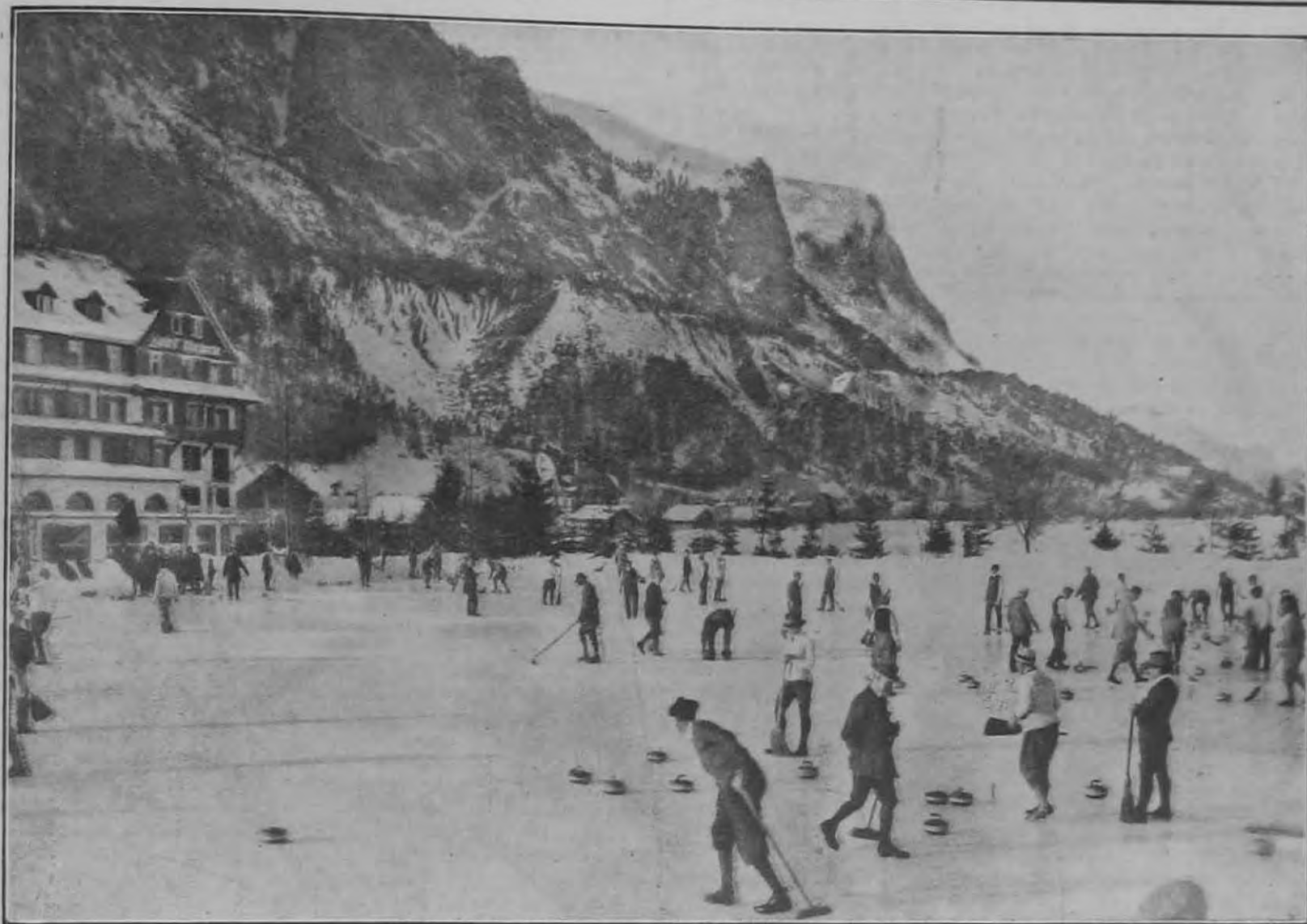
Íme egy kis kényelemszeretet, felületesség eredménye! Megállapítás, amiben nem is akartam idáig jutni, de ezek a láncszemek oly szorosan kapcsolódnak egymásba, hogy végig kellett rajtuk menni akaratomon kívül is.

Térjünk most vissza a kitartáshoz, mint a nyomozás eredményességének alapkövéhez. És a fáradtsághoz, mint a kitartás ellenségéhez.

Igaz, hogy már egy rendes őrzőleltár leportyázása után is fáradtnak érzi magát az ember. Hát még egy

Jogunktól néha valamicskében elállani nemcsak nemes magaviselet, hanem olykor hasznos-hajtó is.

Cicero.

Téli élet egy svájci üdülőhelyen.

sok járás-keléssel egybekötött nyomozásban eltöltött hosszabb idő után.

A fáradság azonban igen alattomos érzés. Ha nem vigyázunk magunkra, akkor már néhány kilométernyi séta után is hajlandók vagyunk elhinni, hogy kifáradtunk. Csak akarat kell hozzá, hogy ennek ellenkezőjét bizonyítsuk kényelemre hajló szervezetünknek. És akkor látjuk majd, hogy mi mindent végeztünk azóta, hogy fáradtnak éreztük magunkat, sőt rájövünk, hogy — még most sem vagyunk fáradtak, ha az eredmény érdekében még van valami tenni valónk.

Nem szabad a szervezet első tiltakozó, vagy pihenés után hajló szavára hallgatnunk, mert a munkabírási határa egy egészséges fiatal szervezetnél igen messze van még attól a ponttól, ahol a pihenésre csábító első szó megszólal bennünk. Amikor aztán igazán fáradt a szervezet, akkor úgyis annyira követelőző lesz, hogy annak ellentállani csak olyan akaráttal tudunk, amely már a munkabírási határán túlra visz bennünket s amelyre — mint fentebb kifejtettem — nem szabad hallgatnunk, hacsak azt valamely rendkívüli jelentőségű ok meg nem követeli tőlünk. A fáradság parancsoló hangját tehát ne tévesszük össze a kényelmeskedés csábító szavával, hanem vegyük elő az akaratunkat és lépést lépés után téve, haladjunk kitartással az eredmény felé.

A kitartás azonban nemcsak a fizikai erőre, hanem az erkölcsiekre is vonatkozik. Talán még a lustaságnál is nagyobb baj az, ha kedvünket, reményünket a balsikerek után elveszítjük. Mert talán még a leggyengébb nyomozó is csak eljut egyszer a megoldáshoz, ha egybéként az érdeklődését, kedvét el nem veszítette. Aki azonban nem hisz az eredmény elérésének lehetőségében, aki nem bízik önmagában, aki reményét veszti, az aztán teheti is füstre a fizikai frissességét és kitartó képességét, mert kishitúséggel lehetetlenség az eredményért küzdeni.

Már pedig a csendőrnek küzdenie kell minden nyomozásában. Küzdenie fizikailag, szellemileg és erkölcsi-

leg az eleje tornyosuló akadályok, az önmaga fáradsága és a kishitúsége ellen. Az, hogy a büntetettek jól elrejtőznek a nyomozó elől, az természetes. De minél jobban elrejtőztek, annál több akaráttal és kitartással kell keresni őket, így előbb-utóbb csak kézre akadnak. Ha igazán keressük, akkor kell, hogy meg is találjuk őket. Még azok is előkerülnek, akiket nem elég kitartással keresünk, előkeríti őket a — véletlen.

Nekünk azonban a véletlent meg kell előzünk s mindaddig, amíg a legkisebb valószínűség és remény megvan arra, hogy megtalálhatjuk a keresettet, a reményt ne adjuk fel! A kiderítetlen esetek száma nagyon megeszappan, ha így cselekszünk.

Annak a nyomozásnak is, amelyiknek a története alább következik, egyedüli érdeme a kitartás, olyan érdeme, hogy nélküle az eredmény elmaradt volna. A nyomozó csendőrtiszt helyettes mellől már mindenki kidőlt, mindenki elvesztette a kedvét és reményét, mindenki fáradt volt, ő maga is, de még sem adta fel a reményt s annak el is nyerte jutalmát. A becsülettel végzett fárasztó munka után következő testi és szellemi pihenést, amit csak a magunkkal való elégedettség tehet igazán pihenéssé.

1923 október 28-án verőfényes, szép őszi vasárnapra ébredtek az emberek Piliscsabán. Csöndes, nyugodt volt a természet és hozzá hasonlóan az örskörlet is. Az örsparancsnok az irodájában dolgozgatott, Pintér János főtörzsőrmester pedig rendbehozakodva elindult a templom felé, misét hallgatni. Útja a vasúti síneken vitt át, ahol a nyugodalmas, derült hangulatából valami alaposan és villámgyorsan kiforgatta.

Ez a valami a sínek mentén vérében heverő emberi alak volt. Első pillanatban azt hitte, hogy vasúti szerencsétlenség áldozata fekszik előtte.

Amint azonban melléje hajolva, jobban megnézte, észrevette, hogy a szeme nyitva van és a halk nyöszörgését is hallotta.

Hirtelen áttekintette a helyszínét, de mert veszteni

való ideje nem volt, átnyalabolta az embert és egy jó kilométeren keresztül cipelte az orvos lakásáig és telefonon bejelentette az esetet őrsparanesnokának, Makó Ferenc 2. oszt. tiszthelyettesnek.

A nyomozás lefolytatására kirendelt őrsparanesnok-helyettes járőrtársával hamarosan az orvos lakásán termelt. Az orvos megállapította, hogy a sebesült fején *negyvenhét késszúrás* nyoma található és hogy a sérülések életveszélyesek, de a kikérdezést fogadosítani lehet.

A járőr nyomban ki is kérdezte a halálos sebekből vérző Szeidler Józsefet. Budapesti illetőségű napszámos volt, aki 1923 október 27-én egy munkáskülső emberrel együtt indult el gyalogosan Budapestről Pilisecaba felé munkát keresni. A Pilisecabáig gyalogosan megtett és az estebe benyúlt út kimerítette őket. Az éjszakát egy pilisecabai földműves istállójában töltötték el, aki megnevezte mindkettőjük munkakönyvét. Másnap reggel, amint az út folytatására felszedelőzködtek, társa észrevette, hogy nála néhány ezer korona van s meg is jegyezte, hogy milyen gazdag útitársra tett szert. Szeidler azonban ebből még semmi rossz szándékra nem következtetett, mert az összeg aránylag is csekély volt. Ezért aztán gyanútlanul indult további útjára társával, aki a községtől mintegy 2 km. távolságra fekvő erdőségben, midőn egy kissé hátramaradt, hátulról egy bottal fejbévágta őt, amire elvesztette az eszméletét. Amikor magához tért, iszonyú fájdalmat érzett a fejében s látta, hogy ruhája csupa vér. Ösztönösen megnézte a zsebét, amelyből hiányzott a pénze.

Még volt annyi ereje, hogy bevonszolja magát a községbe, ahol a sinek mentén végigterülve és véglegesen egyengülve, várta, amíg ráakad valaki.

Többet nem tudott mondani a vele történetéről, sem pedig támadójának kilétéről, akit jobban nem ismert. Különben sem lehetett volna tovább kérdezőgetni, mert ereje végleg elhagyta. Kórházba szállíttatása után 3 napra meg is halt anélkül, hogy a nyomozás számára további adatokat tudott volna adni.

A nyomozó-járőr 73 órai sikertelen nyomozás után eredménytelenül vonult be.

Makó tiszthelyettes meghallgatta a járőr jelentését és mihelyt időt bírt rá szakítani magának, hozzáfogott a pótnyomozáshoz.

Első dolga az volt, hogy felkutassa azt a pilisecabai gazdát — Knapp Andrást — akinél a két munkakereső ember megéjszakázott.

Knapp András vissza tudott pontosan emlékezni a két munkásra s mindkettőről személyleírást is tudott adni. A munkakönyveket annak idején tényleg bevitte a szobába s ott családjával együtt átnézte azokat. Annaira vissza tudott emlékezni, hogy Szeidler társának a munkakönyve vadonatúj volt s a váci rendőrkapitányság állította azt ki. A névre azonban már nem emlékezett.

Makó tiszthelyettes ezek után Vácra sietett, hogy az újabban kiállított munkakönyvek tulajdonosainak névsorát az ottani rendőrkapitányságon átnézegetse.

A névsorban találta Béres Mihály váci születésű szokásos büntettest is, akinek a személyleírása körülbelül ráillett arra az emberre, akit Knapp látott az emlékeztetés estén Szeidler társaságában.

A váci rendőrkapitányság embereinek assisztálása mellett azután felkereste Makó tiszthelyettes a gyanúsított váci rokonait és ismerőseit, akikről csak annyit tudott meg, hogy Bérest már hosszabb idő óta nem látták s nem tudják megmondani, hogy hol van. Még a felesége is elhagyta és iszákos, garázda természetű férjétől különváltan éldegél valamelyik óbudai téglagyárban.

Makó tiszthelyettes most az asszony keresésére indult, arra számítva, hogy a leggarázdább és legdurvább férfi is felkeresi a feleségét azokban a napokban, amikor rosszul megy a sora, nyomorog vagy valami különösebb esemény kerül az életébe. Az asszony aztán majd csak mond róla valamit.

Hosszas kutatás, egész sor téglagyár felkutatása után végre megtalálta Béresnét. Az asszony azonban nem tudott értékes felvilágosítást adni. Mindössze annyit mondott, hogy nemrégiben látta az urát egy óbudai lebujban munkás emberek társaságában mulatni, de azóta hírt sem hallott róla.

Makó tiszthelyettes azonban semmiképpen sem akarta az asszony utáni fárasztó kutatását minden eredmény nélkül a háta mögött hagyni. Olyasmit keresett az asszonynál, amiről hasonló helyzetben sohasem szabad a csendőrnek megelégednie, nevezetesen egy fényképet az uráról. A legelhagyatottabb sorsban s a legdurvább elbánásban részesült asszony is megszokta őrizni a virágosabb mult, a fiatalság eme emlékeit.

A fényképet meg is kapta. Ezzel a nyomozást rendkívül megkönnyítette. Az egyszerűbb emberek között minden kezdeti kérdésnél, magyarázatnál sokkal többet ér, ha a keresett ember fényképét a szemük elé tartjuk. Ez a legkényelmesebb, leggyorsabb és legmegbízhatóbb módja a felismerésnek.

A gyanúsított neve és fényképe tehát már Makó tiszthelyettes járőrtáskájában volt.

Most azután azon gondolkodott, hol keresse magát Bérest? Azt nagyon jól tudta, hogy néhány ezer koronával messzire nem mehetett, hanem a főváros környékén bújál. A szomszédos csendőrőrsök és a szomszédos rendőrhatalóságok — tudomással bírva a rablógylósságról — a maguk területén résen állanak. Jobb lesz tehát, ha azokat a környékeket kutatja át személyesen és részletesen, ahol állandóan tanyázni szokott. Ott legkönnyebben akadhat a nyomára.

Kidolgozta tehát a razzia részletes tervét és — államrendőrségi területről lévén szó — a rendőrhatalóságtól 4 detektív kirendelését kérte támogatásul. Fáradtságot és lankadást nem ismerve, folyt a razzia estétől hajnali 4 óráig. Eredménytelenül kutatták át egyik épületoportot a másik után s a hajnali órák meghozták az általános fáradtságot és ellankadást.

A detektívek is már reménytelennek látták a további kutatást és hazafelé készülődtek.

Makó tiszthelyettes sem kellett volna ringatni, aludt volna bizonyosan magától is, mint a tej, ha lelkiismerete, kötelességérzete és kitartása ellent nem áll. Igaz, hogy estétől reggelig eredménytelenül kutattak, de a járőr még sem akart már félmunkát végezni. Igaz, hogy eredményre nem volt kilátás, de még hátra volt három-négy nagy munkástelep és Makó tiszthelyettes semmi esetre sem akarta a kutatást addig félben hagyni, amíg azokat is át nem kutatta, mert átérte azt az egyszerű, de nagyon megszívlelendő igazságot, hogy csak úgy találja meg azt, akit keres, ha — addig keresi, amíg megtalálja.

Szép szóval rávette a detektíveket a razzia folytatására s a kitartás rövidesen meg is hozta az eredményt. Az egyik nagyfuvaros-vállalat istállójában folyt vagy 300 kocsis (fele rovottmultú) leigazoltatása, amikor ezek egyike — Kis Sándor — ismerősre talált Béres fényképében. Elmondotta róla, hogy nem Béres a valódi neve, mert volt orosz hadifogoly, akinek Iván a keresztnéve s a vezetékneve is valami oroszosan hangzó név. Még azt is tudta róla, hogy lopás miatt vette őrizetbe az egyik főváros körüli csendőrőrs a közelmúlt napokban.

Most már nyugodt szívvel fejezte be Makó tiszthelyettes a razziát. Elérte azt, amit várt attól s egyelőre nem volt többé kíváncsi a fuvarosistállók és tömegszállások lakóira.

A pihenést azonban hagyta még egy keveset vára-kozni. Az a tudat, hogy a gyanúsítottat az egyik őrs elfogta, mindenesetre megnyugtató volt számára, de gondolt arra az eshetőségre is, hogy a keresett Iván a csendőrök kezéből az illetékes hatósághoz került s ki tudja, van-e ellene olyan súlyos és alapos gyanú, amelynek alapján tényleg fogságban vagy vizsgálati fogságban — előzetes letartóztatásban — marad? Gyakran előfordul, hogy a csendőrök által őrizetbe vett és átadott

Alapítva 1874.

Telefon:
Józset 8—61 sz.

ZELINKA KARDGYÁR
BUDAPEST, IX. KER., ÜLLŐI-ÚT 55. SZÁM.
A MAGY. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁLLÍTÓJA.

Kardnikkelezést és
egyéb javításokat
elvállalunk.

büntetéseket az illetékes hatóságok — a körülmények összegezése után — szabadon engedik és úgy folytatják ellene tovább az eljárást. Miért ne lehetne az Iván esete is egy ezek közül?

Ez a kérdőjel elvette a kedvét Makó tiszthelyettesnek a pihenéstől. Elment arra az őrsre, amely Ivánt elfogta s ott arról értesült, hogy Nikolics Ivánt — a fénykép élő mását — lopás miatt elfogták és a pestvidéki kir. ügyészségnek átadták.

A pestvidéki kir. ügyészség, Gyorskocsi-utcai kapuja elé éppen akkor érkezett Makó tiszthelyettes, amikor a kapu kinyílt s az ügyeletes börtönőr egy teljesen lerongyolódott, de egészséges színű férfit bocsájtott ki a szabad levegőre. A tiszthelyettes már éppen eleget forgatta és nézegette, mutogatta Nikolics Iván fényképét ahhoz, hogy az élő Nikolicsra rá tudjon ismerni.

Mert Nikolics Iván volt az, akit éppen abban a pillanatban bocsájtottak szabadon, amikor eléje toppant a járőr. Abban a pillanatban, amikor a lopás gyanújából való szabadulását remélte, rászakadt a rablógyilkosság alapos gyanúja. Elbocsájtó levele Nikolics Iván névre szólt.

Most azután tisztázni kellett, hogy Béres-e, vagy Nikolics? Nem akart kötélnék állani és hevesen tiltakozott ellene, hogy őt egy más ember, Béres Mihály, bűncselekménye miatt molesztálják, mert ő nem Béres, hanem Nikolics Iván, orosz alattvaló.

Mikor azonban Makó tiszthelyettes szeme elé tartotta az őt ábrázoló fényképet, elsápadt Nikolics Iván és lassanként beadta a derekát, átváltozott Béres Mihállyá, elvállalta az igazi nevét.

Már régebb idő óta élte ezt a kétféle életet, újonnan szerzett ismerősei Nikolics Ivánnak ismerték, így az éjszakai razzián jelentkezett kocsis is.

Knapp András és családja felismerte benne Szeidler utitársát, sőt akadt aztán több piliscsabai ember is, aki őt Szeidlerrel csavarogni látta. Ilyen bizonyítékok ellen a tagadással meg sem próbálkozott Béres, hanem beismerte a rablógyilkosságot. Szeidler előadásával azonosan beszélt a rémes tettének történetét, a helyszínen is pontosan megmutogatott mindent, beszámolt a Szeidleren ejtett sebekről is és így kétségtelenné vált, hogy ő a tettes.

A pestvidéki kir. törvényszék 12 és fél évi fegyházbüntetésre ítélte. Az ítéletet a felsőbb bíróságok helybenhagyták s így Béres István most fogságában küzdök a lelkiismeretével.

AZ ORSZÁGOS TISZTI KASZINÓ KÖZLEMÉNYEI

A Tisztikaszinó ismeretterjesztő előadásai az 1926. év január, február és március havában. Az előadások sorrendje a következő: 1. Január 11-én vitéz Rákossy György ny. vk. ezredes: „A japán földrengés, tűzvész rombolása és a híradás gyors helyreállításának tanulságai.” Vetített képekkel. Kizárólag kaszinótagoknak. 2. Január 18-án Kiss József tanárképző intézeti tanár: „A száz éves vasút.” Vetített képekkel. 3. Január 25-én dr. Sötér Elek ny. tbk. orvos: „A nemibetegségek kérdése családi, társadalmi és nemzetgazdasági szempontból.” Hölgyek is megjelenhetnek. 4. Február 1-én Somogyi Endre ny. vk. százados: „Tapasztalatok az új Törökországban.” Vetített képekkel. 5. Február 8-án Pachner Guidó ny. hadb. ezredes: „A meghódított területek gazdasági kihasználása a világháború alatt.” Vetített képekkel. 6. Február 15-én Kiss József tanárképzőintézeti tanár: „A 40-ik honv. gyal. hadosztály életéből Toporoutz és Raranczenal.” Vetített képekkel. 7. Február 22-én dr. Cziáky Ferenc ny. hadb. őrnagy: „A nemzetvédelem és a jövő háborúja jogi szempontból.” Vita-előadás. Kizárólag kaszinótagoknak. 8. Március 1-én dr. Kemény Gyula ny. őrnagy, orvos: „Tapasztalatok és élmények a palesztinai arabiai fronton és Kisázsiaiban. (K. u. k. Orient-Corps).” Vetített képekkel. 9. Március 8-án Vági István bányászati főiskolai tanár: „A háborús bűnösség fejlődésének története.” 10. Március 15-én Lakatos Géza vkszt. őrnagy: „Békeirányzat és háborúra nevelés.” A március 8-i és 15-i előadások esetleg feleselerve kerülnek sorra. Minden egyes előadás pontosan fél 18 órakor veszi kezdetét. A belépés díjtalan. Belépésre jogosultak: a Tisztikaszinó tagjai, azok hozzátartozói és vendégei.

Ujságok albérletbe vételére árlejtés. Az 1926. évre előfizetett napilapok és folyóiratoknak albérletbe adása céljából 1926. január 5-én (kedden) d. u. 5 órakor az Országos Tisztikaszinó I. emeleti tanácstermében árlejtést tart, melyre az érdeklődő kaszinótagokat ezúton is meghívja. Az árlejtést a Tisztikaszinó tudományos bizottságának elnöke vezeti, kinek Pogány Sándor Gábor vámőr százados áll segítségére.

Új játékszerek. Az Országos Tisztikaszinó játéktérmeit a következő társasjátékszerekkel szerelte fel: Ping-Pong, Mah-Yong, Globbe-Trotter, dominó, billiárd, sakk, kártya stb. Mindezen játékszerek használata teljesen díjtalan s azok a teremőrtől igényelhetők.

Világhírű

Styria és Dürkopp kerékpárok

kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók,

Kerékpáralkatrészek és gummik
gyári árban.

Schwartz Géza

kerékpárnagykereskedő

Budapest, Német-u 45. József-u. sarok

(Vigyzát, sarok üzlet)

Legelőnyösebben beszerezhetők

ÓRÁK Nagy Svájci } Omega, Doxa,
ÉKSZEREK óra-lerakat } etc. zsebórák.

GÁBOR LAJOS órák-ékszerész
Budapest, Lipót-körút 30.

A M. Kir. Csendőrség részére kedvező részletfizetésre is. Készpénzfizetésnél 10% árengedmény.
Az órákért 3 évi jótállást vállalok.

Telefon József 9—34.

Telefon József 9—34.

Karl Testvérek

elektrotechnikai és műszaki anyagok raktára.

Rádió készülékek és alkatrészek legolcsóbb forrása.
1 komplett felszerelt készülék antennával együtt: 300.000 K.
Bpest, IX., Ferenc-körút 44. — Csillár és üvegáru gyári raktár

SIMON GYULA

bőrönd- és bőrdíszmű-készítő

Budapest, VIII., Baross-utca 1. sz.

Calvin-tér mellett.

Csendőrségi tagoknak árengedmény.

BÚTOR RUBIN

háló, ebédlő, úriszoba, szalon, konyha és előszoba berendezések legolcsóbban

ERZSEBET-KÖRÚT 28. (bejárat Wesselényi-utcai oldalon) és Wesselényi-utca 47. szám.

TÉLI SPORTCIKKEK
HÓ- ÉS SÁRCIPŐK

FROHNER-nél

ANDRÁSSY-ÚT 76.
Rózsá-utcai oldalon.

Szobacéllövészet. Az Országos Tisztikaszinó vívóklubjában a kaszinótagok s azok hozzátartozói minden vasárnap d. n. 5-től 7 óráig — miniatűr fegyverrel és céllövő pisztollyal — díjtalanul gyakorolhatják magukat a céllövészetben.

Tisztikaszinói bál meghívók. Az 1926. évi január hó 16-án megtartandó tisztikaszinói bálra — kizárólag ez alkalomra érvényes — díszesebb kiállítású borítékos meghívókat adott ki az Országos Tisztikaszinó vezetősége, melyek kitöltés végett a Kaszinó teremétől egész napon át kaphatók. E meghívókkal a meghívott család tagjai (feleség és gyermek) is beléphetnek.

Műsoros báltársi estély elhalasztása. 1926. évi február hó 6-ára kitűzött báltársi-estélyt az Országos Tisztikaszinó 1926. évi február hó 13-ára (szombat)ra volt kénytelen elhalasztani, mivel február hó 6-án a vigadóban vitézi bál lesz. Ezen az estélyen kizárólag kaszinótagok és azok hozzátartozói jelenhetnek meg. Kezdeté este 9 órakor.

A

Csendőrségi Lapokban

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetésait közöljük, amelyekről olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt a szerkesztőség feladéktalanul közölni szíveskedjenek.

CSENDŐR-

tisztek, altisztek és azok családtagjai névre szóló utalványára

hat havi részletfizetésre készpénzáron

a következő cikkeket kaphatják:

női-, férfi- és egyenruha-
szöveteket, belésárakat,
vásznot, sifont, zefireket,
és egyéb vászonárakat,
női s férfifehérműveket
kész és rendelésre,
uj, gyárilag sterilizált ágylót és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókelméket, selymeket, valamint diszpárnákat a
törülközőket, abroszokat,
kötött és szövött árut,
kötött gyermekgarnitúrát,
kesztyűt, harisnyát, kész
kötött kabátokat, függő
göny és függönyelméket,

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM.

A vásárláshoz szükséges **utalványok** Budapesten a csendőrkertületi parancsnokságnál, míg vidéken minden parancsnokságnál állanak t. vásárlóink rendelkezésére.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1926 február hó 1-ével kezdődnek.

HIREK

Olvasóinkhoz! A Csendőrségi Lapok egyes évfolyamait a háború előtt az őrsők átalányából kellett beköttetni. Mátán a mai viszonyok között az átalány erre nem elegendő és mert a beköttetési költségeket egyelőre a kincstár sem fedezheti, kérjük azokat a parancsnokságokat, amelyeknek erre valamiféle fedezetük van, hogy lapunk 1924. és 1925. évfolyamait egy kötetbe köttessék be. Azok a parancsnokságok, melyeknek erre a célra fedezetük nincsen, a két évfolyamot őrizték meg, mert azok később, a viszonyok javulásával beköttésre kerülnek. Esetleg hiányzó számokat példányonként 600 K postabélyeg beküldése ellenében szívesen megküldünk az 1925. évi 15. és 22. számok kivételével, mert ezekből már nincs több tartalékpéldányunk.

A budapesti csendőr tiszti társalgó 1925. évi rendes közgyűlése. A budapesti csendőr tiszti társalgó múlt évi rendes közgyűlését december 11-én tartották meg Ziegler Emil, a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez beosztott tábornok elnöklése alatt, kinek megnyitó s egyben üdvözlő szavai után a tárgysorozat vezetését Lukovich Gyula ezredes vette át. Az 1924. évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása, helybenhagyása és hitelesítése után az alapszabályok és a házirend felolvasása történt meg hozzászólás és módosítási indítvány nélkül. Ezek után a következő tárgysorozat fölött határozott a közgyűlés: 1. Lukovich Gyula ezredes elnök indítványára a tagsági díjakat egyhangúlag felemelte a közgyűlés 1926 január elsejétől kezdődő hatállyal, és pedig őrnagytól felfelé havi 15.000 K-ra, századostól lefelé havi 10.000 K-ra, 2. Lőzsa Jenő ezredes indítványára a házirend 12. pontját a közgyűlés egyhangúlag úgy változtatja meg, hogy a tagok az óradíjat a biliárd, sakk és kártyajátékok befejezése után fizessék meg. 3. Az elnök javaslatára a közgyűlés egyhangúlag elfogadja az

Kérjen ingyen sorsjegyet,

hogy Ön is részt vehessen a

MÁRER egyenruházati intézet

csendőrségi szállító cég

Budapest, VIII., Baross-tér 6. által rendezett

tárgysorsjátékban

melyet a cég vevői javára rendez és kisorsolásra kerül:

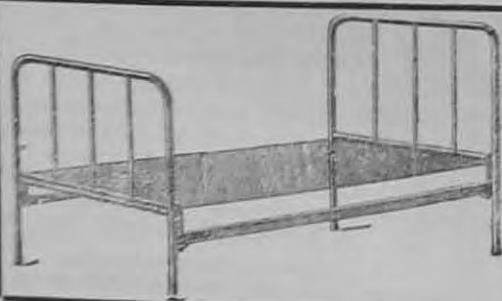
- 1 jutalomdíj:** 1 darab 14 karátos arany zsebóra
- 2 főnyeremény:** 2 darab 14 karátos nehéz tömörarany rézpecsétgyűrű
- 5 nyeremény:** 5 darab svájci ezüst zsebóra
- 10 nyeremény:** 10 darab svájci nikkell zsebóra
- 10 nyeremény:** 10 darab eredeti Kienle ébresztőóra
- 10 nyeremény:** 10 darab amerikai töltőtoll
- 2 nyeremény:** 2 darab utitáska

Húzás 1926 január 8-án a cég telepén, Budapest, VIII., Baross-tér 6., a m. kir. p.-ü. Igazgatóság Lottóosztályának ellenőrzése mellett. Engedélyszám 2704/1925.

A húzás eredményét a cég a «Csendőrségi Lapok» 1926 január 15-i számában fogja közölni.

A sorsjátékban mindenki díjtalanul részt vehet

A feltételeket a cég szívesen közli

HIKKER GYULA Réz-, vasbútor-, sodronybet- és gyermekkosci gyára

Réz- és vasbútorok, valamint gyermekkosciak szakszerű javítását, fényezését és csiszolását elvállalom

Telefon:
Gyár
József 124-12.

Mintaraktár:

Budapest, VII., Dohány-utca 6.

Telefon:
Mintaraktár
József 61-97.

A Csendőrségi Lapokra hivatkozók 5% engedményben részesülnek.

alapszabályok 12. pontjának olyértelmű megváltoztatását, hogy a 200 K. szöveget 200 aranykoronára helyesbítsék. 4. Az intézkedés a számadások felülvizsgálására vonatkozólag s ezért saját hatáskörében intézkedett, hogy a törzs gazdasági hivatal főnöke az 1924. január elsejétől május 31-éig terjedő számadásokat vizsgálja felül, aminek megtörténtéről meggyőződést szerzett. A közgyűlést ezt tudomásul vette és a felterjedő időre vonatkozó számadások megvizsgálására Loós Vilmos g. századost és Démusz Árpád főhadnagyot jelölte ki. 5. Ziegler Emil tábornok javaslatára az 1924. évbeli választmányi tagokat a közgyűlés újból megválasztotta. 6. A gondnok, Neszmérák Ferenc g. főhadnagy, ismertette a társalgó, könyvtár és tiszteltkező vagyoni helyzetét és bejelentette, hogy a könyvtár gyarapítására a tagok felszólítást kaptak, ami azonban eredményre nem vezetett. A könyvtár rendezésére Wachsmann Vilmos ezredessel együtt kapott megbízást 1924. április havában fogantatották. Valószínűleg a kommun alatt vesztett el 19 darab német és 88 darab magyar könyv, amiért felelőssé senki sem tehető. A könyvtárban 245 darab német és 400 darab magyar könyv van, javarésze rongált állapotban. A választmány, a közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében, 4.500.000 K-ért megrendelte Jókai műveinek centenárium 50 kötetes kiadását. Ebből 20 kötet megjelent s a könyvtárban megvan. Eddigi törlesztés 900.000 K. Ezenkívül két új könyvvel szaporodott a könyvtár 300.000 K értékben. A gondnok ezek bejelentése után kérte a tisztí étkezde hosszas és rendes használatban tönkrement berendezési és felszerelési tárgyainak leírását. A közgyűlés tudomásul vette a beszámolót s az elvesztett könyvek és a hasznavehetetlenül vált felszerelési tárgyak leírását egyhangúlag megengedte s a beszerzéseket utólagosan jóváhagyta. 7. Az elnök felhívására Lóssa Jenő ezredes a vígalmi bizottság nevében bejelentette a közgyűlésnek, hogy a társalgó nehéz anyagi viszonyokkal küzd és indítványozta, hogy a tél folyamán csak két mulatságot rendezzen a társalgó és pedig januárban táncmulatságot, februárban pedig egy műsoros estélyt. Ezenkívül havonta egy bajtársi összejövetelt javasolt hölgyek részvételével. A vígalmi bizottság elnökének javaslatát a közgyűlés elfogadta. A vígalmi bizottság javaslata alapján a választmány határozza meg a bajtársi összejövetel napját és 7-8 nappal előzőleg gondoskodik a tagok értesítéséről.

A tárgysorozat befejezése után Ziegler Emil tábornok a közgyűlés tagjainak megköszönte megjelenésüket s a közgyűlés nevében az elnöknek, Lukovich Gyula ezredesnek és a választmány tagjainak odaadó működésükért teljes elismerését és köszönetét fejezte ki.

Fegyverhasználat. Rogná János peszeradacsi főtörzsőrmester múlt évi december hó 16-án Pazsitka István tatárszentgyörgyi lakos földmivest falopáson tetten érte s ellenszegüléssel szemben kardot használva, fejét súlyosan, de nem életveszélyesen megvágta. A kivizsgálás folyamatban van.

Elöltek. I. osztályú tiszthelyettesek az I. számú csendőrkerületben: Sztojka Károly, Hegyi Ernő, Orbán István, Borzai János, Bálint Mihály, Sütő József, Szedlák Ferenc, Hári József I., Császár Lajos, Cziko József, Menyhart István, Mészáros Gyula I., Bars Márton, Szilvási Gyula, Polónyi Dezső, Csaba Ákos, Spisák Miklós, Barna Ferenc, Balog Lajos I., Szakács János II., Biró György, Füleki József, Fejér Mihály, Doba Mihály, Báthori János, Varga József I., Erőss Imre, Benedek Ferenc, Ilyés Ferenc, Szalai József I., Szigethi János, Barabás Izsák, Samu Mihály, Barta János I., Aszalós Samu, Szép János, Csibi Ferenc, Tatár Gergely, Bruder József, Szabó Erdélyi Vítus, Pándy Gyula, Golyán József; a III. számú csendőrkerületben: Dömötör Sándor, Hertelendy Lajos, Takács Mihály, Tóth Lajos II., Horváth Sándor II., Subits István, Kiss Lajos I., Megyesi János, Horváth József I., Rátlop Miklós, Horváth Ferenc I.; a IV. számú csendőrkerületben: Csergő Balázs, Serák Ferenc, Bartók József, Hajdinák Ferenc, Nagy Károly I., Móra Mátyás, Nagy Lázár, Buncsi József, Marosi Gyula Gelencsér Ferenc; a VI. számú csendőrkerületben: Kapusi István, Stránszky Zsigmond, Bedő Ferenc, Dobos József, Röckert Sándor, Bartha Mózes, Babis Jászó, Besenyei Gáspár, Bokor Mózes, Paraj Ágoston, Nyírán Miklós és Füredi László 2. osztályú tiszthelyettesek.

Örmesterré: az I. számú csendőrkerületben: S. Nagy Lajos, Horváth János, Farkas Ferenc, Fekete László, Baán Lajos, Frankoffer János, Oláh István, Benedek István, Lengyel József, Adám József, Pethő Elek; a II. számú csendőrkerületben: Miskolc Lajos, Fodor Károly, Kátai Gyula, Cser Sándor, Nyakas István, Varga József I., Tóth Kálmán I.; a III. számú csendőrkerületben: Söjtöry József, Funtig János, Varga János II., Varga Antal; a IV. számú csendőrkerületben: Tarzsó Sándor, Kaló Lajos, Imre István, Máté Mihály, Bartha Lőrinc,

KERÉKPÁROK

(Styria és Premier budapesti vezérképviselője.)

A híres Continental gummi gyári lerakata.

Varrógépek, legjobb gyártmány, **grammofonok,** **hanglemezek,** legolcsóbban árusítanak, **részletfizetésre is.**

DEMÉNYI ÉS FIA cégnél Budapest, VI., Teréz-körút 4.

Glasz és Eichberg

szijgyártó, nyerges és bőröndös

Budapest, IV., Irányi-utca 18. sz.

Saját készítményű angol pricsnyergek.

Verseny- és női nyergek.

Lovaglő- és istállófelszerelések, valamint lószerszámok állandóan raktáron.

Árjegyzéket kívánatra küldünk!

**EZÜSTKOSZORÚS
MESTER**

Aranyéremmel kitüntetve

HALWA SÁNDOR
PUSKAMŰVES MESTER

Fegyvereket készít. Javítások. Lőszerek. Sportcikkek

**BUDAPEST, I.,
KRISZTINA-TÉR 2.**

Telefon: 166-02.

FIGYELEM!

A m. kir. Csendőrség legolcsóbb beszerzési forrása.

FIGYELEM!

Mindenfajta

cipőt + csizmát készpénzáron vásárolhat **hat havilefizetésre**

Utaltvánnyal, nyomtatvánnyal és felvilágosítással készséggel szolgál a

NORMA CIPŐKERESKEDELMI R.-T.

Telefon 79-79.

Budapest, V. kerület, Erzsébet-tér 13. szám.

Telefon 79-79.

Hajnal Menyhért, Papp Ferenc I., Németh Lajos III.; a VI. számú csendőrkörletben: Orbán Lajos; a VII. számú csendőrkörletben: Török Lajos, Mogyorósi János, Szendrei Sándor, vitéz Szikszai Lajos, Nagy István, K. Molnár János, Horász József, Lipták József, Kristóf József és Kristóf István csendőrök.

Házasságot kötöttek: Lőrinczi Dénes II. számú csendőrkörletbeli főhadnagy Püßy Ilona úrnővel Tordán és Juraszsek Ferenc II. számú csendőrkörletbeli főhadnagy Brand Margit úrnővel Ósán. A I. számú csendőrkörletben: Paulech Pál főtörzsőrmester Majnik Veronával Nőtincsen. Kovács Szék József főtörzsőrmester özv. Csonka Józsefné, szül. Csoma Veronikával Ecseden, Bátor Lajos őrmester Tóth Máriával Tápószéken, Horváth Boldizsár főtörzsőrmester Vizsy Vilmmával Búcsúszentlászlón, Veres Imre főtörzsőrmester özv. Angyal Istvánné, szül. Kovács Máriával Somoskőújfalun; a II. számú csendőrkörletben: Jakab Károly főtörzsőrmester Molnár Etellel Dunaharaszton, Tóth János I. főtörzsőrmester Horváth Katalinnal Somogyváron, Leopold József őrmester Szirbék Máriával Zircen; a III. számú csendőrkörletben: Ferencz Sándor főtörzsőrmester Kovács Teréziával Fertőszentmiklóson, Bokor Tivadar főtörzsőrmester Bagoly Erzsébettel Gécén, Zornann János 3. oszt. tiszthelyettes Marton Rozáliával Jánosházán, Dani József 2. oszt. tiszthelyettes Háklár Máriával Vasszentmihályon, Riemer Ferenc csendőr Gerse Annával Sárváron; a IV. számú csendőrkörletben: Kiss István III. főtörzsőrmester Tóth Margittal Somogyjádán és a VII. számú csendőrkörletben: Becze András 3. oszt. tiszthelyettes Balla Eszter Margittal Hevesen.

Elhaltak: Vitéz Gáspár János II. számú csendőrkörletbeli ny. csendőrkörletbeli főtörzsőrmester Balatonalmádiban és Czafik István III. számú csendőrkörletbeli csendőr Nagykanizsán.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Vitatók. Az évő villa és a szénahányó villa helyes írása egyaránt: villa. A „vella” csak tájszólásban szerepel.

T. tiszthelyettes, Monok. Tomory Endre csendőralezredes lakása Pesterzsébeten, Damjanich-utca 79. szám alatt van.

Cserhátsurány. Ha valamely tárgynak az ára decemberben 650.000 K, májusban pedig 398.000 K, akkor az árú 38.77%-kal lett olcsóbb, 163.3%-kal olcsóbb nem lehet semmi nek az ára, mert már 100%-os olcsóbbodás esetén is ingyen kellene adnia a kereskedőnek az árú, nagyobb százaléku áresés esetében pedig még neki kellene fizetnie azért, hogy az árúját elviszik. A drágulás százaléka felfelé a végtelenségig is fokozódhatik — számtanilag. Majdnem az életben is.

M. G., Fertő. Kötelezője 1926 június 30-án jár le. Leveleiben érkezett 1000 K. postabélyegét lapunk javára bevételük.

III. 1. Ha portyázás közben járőrtársát rosszullet fogja el, a járőrtárs kötelessége mellette maradni, különösen télen, amikor a beteg megfagyhat addig, amíg a járőrtárs visszatér. Különben is nagyon súlyos és nagyon váratlanul jött rosszullétnek kell annak lennie, amikor valaki a legközelebbi tereptárgyig sem tud elmenni még bajtársa támogatásával sem. A háború megmutatta, hogy még a beteg emberi szervezet is szinte hihetetlen teljesítményekre képes, hiszen tudjuk, hogy a háborúban súlyos betegek és sebesültek kiéhezve és kimerülve hosszú utakat tettek meg gyalogosan a legfergetesebb téli időben is. Ezen különben ne törje a fejét, mert ha valaha olyan helyzetbe kerül, mint amelyet levelében elképzelt, akkor a bajtársi érzés meg fogja mondani, mit kell tennie. 2. A fülvédő és hősapkák nincs rendszeresítve. De nem is tudjuk elképzelni a szemébe húzott hősapkával s a fülvédőtől megsüketülten portyázó csendőrt.

**Az 1924. évi XVIII. t.-c. alapján szervezett
Iparosok Országos Központi Szövetkezete**
Központja: Budapest, V., Nádor-ucca 22. III. em.
Telefon: 53-33, 53-37, 151-35, L. 912-30.
Távíratcim: Ipközpont.

Szőnyegek bútorszővetek, matrac, csínvatok, kocsigyártó- és kárpitoskékek stb.
Neumayer Fülöp rt.
Budapest, V., Deák Ferenc-tér I. szám.
Tel.: 11-21. Alap. 1889.

BÚTORCSARNOK
ERNST GYULA, BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 33
(Klauzál-utca sarkán)

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak órási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Védőre csomagolás.

ALBACHÁRY ÉS KORAI
gomb, cérna, minden minőségű bélésárú, rövidárú és szabókellékek. Tress, zsinór, csipke, himzés, csattok legolcsóbb bevásárlási forrása.
Budapest, V., Érzsébet-tér 12. Telefon: 113-10.

Sporttermek és plakettek, sportszobrok és dísz-
tárgyak (serlegek, órák stb.) mint tisztelet- és vándor-
díjak, **jelvények, katonai rendjelek**
MORZSÁNYI-nál,
Budapest, IV., Eskü-út 5. sz.
(Klotild palota, Erzsébet hídnál)

HUNGÁRIA
kalaptomp és kalapgyár rt.
VII., Gizella-ut 24-26.
Az ország legnagyobb tomp és kalapgyára
A csendőrségi vadászkalapok készítője

Fürdőszoba berendezések
ülő- és gyermekfürdőkádak
magy. kir. szab. **jégszekrények**
és **vízvezetékek szerelések**
Wiesel Adolf Budapest, VI., Vilmos császár-út 47.
Telefon: 91-20.

HAZAI VASKERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
TELEFON 981-16 BUDAPEST, VI., HUNYADI-TÉR 15. SZÁM TELEFON 981-16
Vas, vasáru, zománcozott edények, mindennemű háztartási cikkek, valamint tüzhelyek és kályhák
legolcsóbb beszerzési forrása!
A Magyar Királyi Csendőrség tagjainak 5% kedvezmény

13. Havas. Akinék a rangja fenn van tartva, az későbbi előléptetése esetén a magasabb rendfokozatban ugyanarra a helyre, ugyanazon rangtársak közé kerül, ahol a megelőző rendfokozatban volt és rangnapja is ugyanaz marad, mintha előző rangtársaival egyszerre lépett volna elő. Akinék a rangnapját nem tartják fenn, annak rangja későbbi előléptetésének napja szerint, tehát hátrányosabban lesz megállapítva.

Törekvő. Olvassa el a múlt évi 3. számunkban „Felvidék” jelígre küldött üzenetünk 2. pontját.

B. Gy. csendőr, Drávafok. 1. Jelemtse be az ügyet a szárnyparancsnokságnak. 2. Amit szakasziparancsnok kifogásolt, azt hatunk bele, de nem is akarunk beleszólni, mert nincs jogunk arra, hogy előljárók intézkedéseit bírálgassuk. 3. Szárnyterület megjelölő áthelyezési kérelmet nem közlünk. Csak osztályt jelölhet meg kérelmében.

Építkező tiszthelyettes. Olvassa el lapunk múlt évi 21. számában „Építkező” jelígre küldött üzenetünket.

T. B. MDCCCLXXXVI. 1. Amíg véglegesen nem nyugdíjazták, nem vándorolhat ki, legfeljebb csak úgy, ha nyilatkozatot ad be, hogy mindennemű állami ellátási igényről lemond. 2. Nyugdíját csak végleges nyugállományba helyezése esetén válthatja meg. 3. Részletes útmutatást talál lapunk múlt évi 3. számában a hírek között. 4. A nyugdíjasokra és családjukra ez idő szerint nem vonatkozik a kedvezményes kórházi ellátás. Naponta két és fél szeres élelmezési adagváltást kell fizetni. A kedvezménynek a nyugdíjasokra való kiterjesztése tárgyalás alatt áll, de nem tudhatjuk, hogy az mikor valósul meg.

D. K. főtörzsőrmester. Bármelyik orvossal igazoltassa írásban azt, amit levelében leírt. Az orvos igazolványát azután idejében terjessze fel a kerületi orvosfőnök úrhoz s kérje felesége kórházba utalásának a budapesti vegyesdandár parancsnokságnál való kieszközölését. Naponta másfél szeres élelmezési adagváltást kell fizetnie, egyéb költséget a kórház nem fog felszámítani.

B. L. ny. áll. főtörzsőrmester. Kegyelmi kérvényét — miután ön nyugállományban van — közvetlenül terjesztheti fel a Kormányzó Úr Ó Főméltóságához.

K. J. B. Névmagyarosítás iránti kérvényéhez a maga és fia születési anyakönyvi kivonatát, állampolgárságot igazoló okmányt, azon felül fia erkölcsi bizonyítványát kell csatolnia. A kérvényt 10.000 K-s okmánybélyeggel felszerelve, szolgálati úton kell a belügyminiszter úrhoz felterjesztetni. Arra felhívjuk a figyelmét, hogy helységnevet, nemesek nevét és i-vel végződő neveket a belügyminiszter úr nem engedélyez, hanem csak más magyaros hangzású neveket, mint: Kovács, Kertész, Szekeres stb.

T. D. tiszthelyettes, Jászszentlászló. 1. A Jász- és Vöröskereszt sorsjegyek intézősége a Földhitelintézetben, a Bazilika sorsjegye pedig a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban van. Egyiket sem sorsolták ki, tovább játszanak. 2. A Nemzeti Általános Biztosító Társasághoz forduljon, azzal együtt működik. Címe: Budapest, Károly-körút 3.

Temerin. 1. Nem húzták ki, tovább játszik. 2. Olvassa el lapunk múlt évi 11. számában „K. D. cs., Orosztony” jelígre küldött üzenetünket.

Forint. 1. Ha a vasúti alkalmazott a vasúti forgalom lebonyolítására szolgáló helyen vagy annak közvetlen közelségében méhésetet rendez be, úgy hogy a méhek az utasok testi épségét veszélyeztetik: a Kbt. 122. §-ába ütköző testi épség ellen való kihágást követ el. Ha a méhek az utasokon 8 napot meghaladó sérülést vagy más egészségkárosítást okoznak, a Btk. 310. §-ába ütköző, gondatlanság által okozott súlyos testi sértés vétségének esete forog fenn. Ha a sérülések 8 napon belül meggyógyulnak, a gondatlanság, mint kihágás büntetendő. 2. Olvassa el lapunk múlt évi 10. számában „E. L. Pereces” jelígre küldött üzenetünket. 3. Fenytések időtartamára rendes illetékeire van igénye. 4. Szörmegeallért legénységi állományúak nem viselhetnek. 5. Az arának anyagilag hozzá kell járulnia a létfenntartáshoz, erkölcsileg kifogástalanul kell lennie, amellyel műveltsége is megfelelően egy csendőrtiszt társadalmi állásának.

Az egykori osztrák-magyar had-
sereg által használt

WAFFENRAD

gyártmányú **kerékpárokat**
tíz havi részletfizetésre csendőr-
szolgálatra alkalmas felszerelés-
sel szállít

„BÖHM” GÉPÁRUHÁZ
SZENTGOTTHÁRD.

KÉRJEN AJÁNLATOT!

Eddig kb. 500 darab csendőrhasználatban.

KEMÉNYFA BÚTOROK

✧ elismert győri gyártmány jótállással ✧

HEGEDÜS ÉS TÁRSA-nál
BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 10.

Csendőrségnek és közalkalmazottaknak 12 havi részletre előleg nélkül.

Magyar kir. honvédelmi minisztérium és csendőrség
sportcikkek szállítója

Macher Rezső és Társa
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 45. sz.

Árjegyzék ingyen és bérmentve!

Az

amerikai **„ROYAL”** írógép
legújabb **PILASTER** modellje
világszenzáció.

Kedvező fizetési feltételek. Országszerte díjmen-
tesen bemutatja a vezérképviselőt:

KOVÁCS A. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 5.

TELEFON: 34-96.

Kitartó. Azt már többen megtették, hogy leszerelték és egy másik kerületnél kérték újabb felvételüket. Ezt a módot azonban nem ajánljuk, első sorban mert nem valami egyenes eljárás és nem is szabályszerű, másrészt pedig bizonytalan, hogy a másik kerületnél felveszik-e. Ön még fiatal csendőr, lesz még rá bőségesen alkalma, hogy az óhajtott kerülethez jusson s ott teljesítsen szolgálatot.

Plave. Részletes útmutatást talál lapunk múlt évi 3. számának hírei között.

Madagaskár. 1. Ha katonai szolgálati idejét igazolni tudja, akkor kötelezője 1926 október 31-én jár le.

Tarnopol. 1. A szolgálati jelek illetékessége szempontjából az összes szolgálati idő tekintetbe jön, megszakításokra való tekintet nélkül. Maga a megszakítás ideje természetesen nem számítható be. 2. Nem tudhatjuk. 3. Nem találjuk. 4. A tettes itt állapotban a szabadban levő szalmakazal tövébe fekszik s pipára gyújt. Az eldobott égő gyújtótól lángba borul a szalmakazal s ott pusztul el máglya-halállal egy a szalmakazal tetején alvó másik ember. A tettes a Btk. 425. §-ába ütköző (gondatlan) tüzveszokozás vétsége miatt vonandó felelősségre, e §-nak súlyosabb büntető tétele alapján. Ha a tettes ezt a cselekményt szándékosan követi el, bár nem annak tudatában, hogy a kazal tetején valaki alszik s így következik be a kazal elége és az emberhalál, a Btk. 423. §-ának 1. pontjába ütköző gyújtogatás büntetést követi el. Ha szándékos gyújtás esetén a tettes beláthatta, hogy a kazalon valaki tartózkodik vagy esetleg tartózkodhatik a Btk. 424. §-ának 1. pontjába ütköző gyújtogatás büntetével állunk szemben. E §. megállapításához elegendő, ha a helyi szokások és viszonyok ismeretében, avagy a helyszínén felőlő egyes jelenségek (otthagytott ruha, szerzőszám, stb.) folytán gondolhatta, hogy a szalmakazalt valaki pihenőül vagy éji szállásul használta fel. Ha az illető tettes tudta, hogy valaki a szalmakazalt tetején van s e tudatban gyújtotta fel a szalmakazalt, az előbb említett gyújtogatás büntette mellett gyilkosság büntetéseért is felelnie kell.

Vadvirág. 1. 2. Óvadékok legénységi állományú egyén nősüléseivel kapcsolatban nem kell letenni. Egyebekben olvassa el mai számunkban „Forint” jellegűre küldött üzenetünk 5. pontját. Hogy az ara megfelel-e a kívánalmaknak, afölött a jelentések alapján a kerületi parancsnokság dönt.

1926. Kötelezője — a 3 évi katonai szolgálati idő beszámításával — 1926 április 30-án jár le.

Jogos-e. Nem írta meg, hogy a katonaságnál mennyi ideig szolgált, kérdésére tehát válaszolni nem tudunk.

Bihar. Ha annak idején, amikor a hadikölesönkötvények nosztrifikálása folyamatban volt, nem jelentette be az igényét, akkor ma már a nosztrifikálásra nem gondolhat. Küldje be nekünk a kötvényeket, akkor talán majd bővebb útbaigazítást adhatunk.

B. J. 39. Az 1921 évi XXXIII. t.-c. 199. cikke értelmében magyar állampolgárságát elvesztette, a magyar állammal szemben tehát nyugellátásra nem támaszthat igényt. Ez a kérdés különben a népszövetség előtt fekszik, amíg ott el nem dől, addig nem lehet segíteni a dolgon.

U. csendőr, Helveczia. Nem tekinthető közvetlennek az átlépése, mert a katonaságtól történt leszerelése és a csendőrséghez való belépése között eltelt idő a 30 napot meghaladja. Nyugdíjaztatása alkalmával kérje kegyelmi kérvényben azt, hogy nyugdíjába katonai szolgálati ideje beszámíttassék. Ami az ügy másik részét illeti, ahhoz a kerületi parancsnokság döntése után már nem lehet hozzászólásunk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10.
(Telefon: 5-67, 5-68.)

Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.

Az AEG-MIGNON írógép a csendőrség kedvelt írógépe.

Előnyei:

1. rendkívüli olcsósága,
2. könnyű és kényelmes kezelhetősége,
3. azonnali és állandó látható írása,
4. egyenletes és tiszta írása,
5. nagy átütőképessége, (15 átütés egyszerre)
6. egyszerű, szolid, erős kivitele, miáltal a javítások feleslegessé válnak.

Havi 150.000 K részletfizetés ellenében kapható:

az

Unio Magyar Villamossági

Részvénytársaságnál

Budapest, VI., Andrássy-ut 15. sz.

Magyar királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság

Igazgatóság: Budapest, V., Mária Valéria-utca 11. sz.

I. Személyforgalom.

A Dunán:

1. Budapest—Pozsony—Wien között,
2. Budapest—Mohács között
fényesen berendezett természetjárókkal, hajó-fülkék, hálóhelyek, elsőrendű étterem a Nemzetközi Hálókocsi Társaság kezelésében.
3. Budapest—Visegrád—Dömös—Esztergom között.
4. Budapesti helyi és átkelési járatok.

A Tiszán:

Szolnok—Csongrád, Csongrád—Szeged között.

II. Teheráruforgalom

az egész Dunán és annak hajózható mellékfolyóin

ÍRÓGÉPEK

ujak, használtak, kedvező fizetési feltételekkel. Régi gépeket becserélünk.
BIRÓ ÉS ECKSTEIN. Budapest, V., Vörösmarty-tér 3. Tel.: 126-06 és 46-25.